

Știința

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL P.C.R.

Anul XXXV Nr. 6717

Sâmbătă 21 august 1965

6 PAGINI — 30 BANI

ieri s-a deschis sesiunea Marii Adunări Naționale consacrată adoptării noii Constituții a țării

Raportul cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C. C. al Partidului Comunist Român

Dragi tovarăși deputați și deputate,

Marea Adunare Națională, îndeplinind în această sesiune atribuția de Adunare Constituțantă, are misiunea istorică de a adopta noua lege fundamentală a patriei — Constituția Republicii Socialiste România. (Vii și puternice aplauze).

Oglindind etapa actuală de dezvoltare a societății noastre, proiectul de Constituție supus aprobării Marii Adunări Naționale consfințește cuceririle revoluționare obținute de poporul român în cei 21 de ani de la eliberare, victoria definitivă a socialismului în România. Prevederile Constituției reflectă viața nouă a țării și a poporului român faurită sub conducerea partidului. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, prin munca lor plină de elan și abnegație, însuflețită de un fierbinte patriotism, au scris, literă cu literă, marea Cartă a libertăților poporului român. (Vii aplauze).

Tovarăși,

O dată cu adoptarea noii Constituții a României Socialiste, sesiunea Marii Adunări Naționale aniversază ziua de 23 August; marea sărbătoare a poporului nostru capătă astfel o însemnătate și o strălucire deosebită.

Înfăptuirea actului istoric de la 23 August, răsturnarea dictaturii militar-fasciste prin insurecția armată organizată și condusă de Partidul Comunist Român, a deschis poporului calea luminoasă a făuririi orândurii socialiste.

Înfrângerea Germaniei hitleriste, care înrobise popoarele Europei și tindea spre dominația mondială, a salvat omenirea de barbaria fascistă și a creat condiții favorabile pentru dezvoltarea liberă, democratică a unui șir de țări. Rolul hotărâtor în obținerea victoriei asupra fascismului l-a avut Uniunea Sovietică, care a purtat greul celui de-al doilea război mondial. O contribuție de seamă au adus la această mare bătălie celelalte țări ale coaliției antihitleriste, precum și popoarele care s-au ridicat cu arma în mână împotriva coterilor fasciști.

După cum este cunoscut, în urma insurecției victorioase, România s-a alăturat coaliției antihitleriste, participând cu toate forțele sale materiale și militare la lupta împotriva Germaniei naziste. După ce, în zilele imediat următoare actului istoric de la 23 August, forțele patriotice și unitățile militare au eliberat Capitala și cea mai mare parte a teritoriului patriei, Armata Română, umăr la umăr cu Armata Sovietică, a alungat prin lupte grele trupele hitleriste și hortiste de pe întregul teritoriu al țării, a luat apoi parte activă la eli-

berarea Ungariei și Cehoslovaciei, luptând până la capitularea Germaniei. Poporul român și-a adus astfel din plin contribuția de singe la marea victorie asupra fascismului. (Aplauze puternice).

Lupta comună a ostașilor români și sovietici a dezvoltat și întărit prietenia frățească, de nezdruccinat, româno-sovietică. (Aplauze puternice). Sărbătorind cea de-a 21-a aniversare a zilei de 23 August, poporul român își exprima recunoștința față de gloriosii ostași români și sovietici care au luptat împotriva fascismului; el va păstra veșnic în memorie jertfa celor căzuți în această luptă eroică.

Vor fi cinstiți de-a pururi toți revoluționarii și patrioții care și-au închinat viața marelui elan și independenței patriei, felicitării poporului român. (Aplauze).

23 August a însemnat începutul revoluției populare. Sub conducerea Partidului Comunist Român, forțele democratice și patriotice, masele largi ale oamenilor muncii, în frunte cu clasa muncitoare, concentrând toate eforturile în războiul pentru înfrângerea fascismului, au dus totodată o luptă intensă împotriva reacțiunii interne, sprijinită de cercurile imperialiste străine, pentru înfăptuirea transformării revoluționare democratice.

Ne sint încă vii în minte, tovarăși, momentele mărețe ale acestei lupte revoluționare — organizarea, în noile condiții, a forțelor clasei muncitoare și a celorlalți oameni ai muncii; cucerirea de libertăți democratice, răsturnarea guvernului cu majoritate reacționară și cură-

țirea aparatului de stat de elementele fasciste, realizarea reformei agrare, obținerea egalității în drepturi pentru toți oamenii muncii fără deosebire de naționalitate. După cum știți, instaurarea guvernului de la 6 Martie 1945, în care clasa muncitoare avea rolul precumpănitor, consolidarea pozițiilor cucerite în viața politică și socială a țării, victoria zdrobitoare asupra reacțiunii în alegerile din 1946, înfrângerea sabotajului și lichidarea haosului economic provocat de clasele exploatoare, redresarea economiei naționale au modificat conținutul raportului de forțe în favoarea clasei muncitoare, a poporului muncitor.

Dezvoltarea și întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea, unirea tuturor forțelor democratice și progresiste ale poporului, sub conducerea Partidului Comunist Român, au asigurat înlăturarea de pe scena istoriei a monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. (Aplauze puternice).

În lupta grea, plină de jertfe și sacrificii pentru înfrângerea încercării forțelor reacționare și a cercurilor imperialiste de a opri mersul înainte spre socialism al poporului nostru, clasa muncitoare s-a dovedit la înălțimea mării sale misiuni istorice. (Aplauze puternice). În procesul acestor transformări s-a desăvârșit revoluția burghez-democratică în țara noastră, au fost create condiții pentru cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare și instaurarea dictaturii proletariului, pentru trecerea la înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste.

Îndeplinind cu succes rolul de stat major în opera de transformare socialistă a societății, partidul a organizat naționalizarea principalelor mijloace de producție industrială, de transport, a sistemului bancar și financiar, a înlăptuit trecerea la cooperativizarea agriculturii, a pus bazele planificării economiei naționale, a dezvoltat puterea de stat pusă în slujba poporului muncitor. Toate acestea și-au găsit expresie în Constituția din 1952. Ea oglindea particularitățile României în perioada de trecere de la capitalism la socialism, existența a trei formațiuni social-economice — formațiunea socialistă, mica producție de mărfuri și capitalismul privat.

Anii care au urmat au fost ani de mari izbniți pe toate fronturile construcției socialiste. Într-o perioadă istorice scurtă relațiile de producție socialiste s-au generalizat în întreaga economie; s-a încheiat trecerea de la capitalism la socialism. În România, socialismul a învins deplin și definitiv. (Aplauze puternice). De la o țară cu industrie slabă în care monopolurile imperialiste dețineau poziții dominante, cu agricultură înapoiată în care mai continuau să existe rămășițe ale relațiilor feudale — la țara socialistă de azi, cu o industrie dezvoltată și o agricultură în continuu progres; de la monarhia burghez-moșierească — la Republica Socialistă România este o întregă epocă istorică pe care poporul român a străbătut-o cu succes sub conducerea Partidului Comunist Român. (Aplauze puternice, prelungite).

Desigur, nu am mers pe un drum neted; am avut de învins multe greutăți, a trebuit să fie făcute sacrificii, să se renunțe la satisfacerea unor necesități, am avut în munca noastră și lipsuri. Privind însă calea străbătută, înlăptuirile obținute prin munca eroică a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, încercăm cu toții o îndreptățită mândrie patriotică, ne sporește și mai mult încrederea în forțele creatoare ale minunatului nostru popor. (Vii aplauze).

Parte integrantă a sistemului mondial socialist care asigură condiții internaționale favorabile dezvoltării fiecărei țări socialiste, țara noastră își aduce contribuția la marea cauză a socialismului și păcii în lume. (Aplauze puternice).

(Continuare în pag. a II-a)

20 august 1965. La Palatul Republicii, într-o atmosferă sărbătorească, Marea Adunare Națională s-a întrunit în sesiune urmînd a-și îndeplini atribuția de Adunare Constituțantă și a adopta noua lege fundamentală a patriei noastre — Constituția Republicii Socialiste România.

În marea sală, marțoră a atitor evenimente istorice din viața patriei, alături de deputații în marele șfat al țării, se află peste 2.500 de invitați — muncitori, țărani și intelectuali, din toate regiunile, vechi militanți ai mișcării muncitorești, activiști de partid, de stat și ai organizațiilor obștești, oameni de știință și cultură, generali și ofițeri superiori.

În sală se află șefii misiunilor diplomatice din țara noastră, oaspeți de peste hotare aflați în vizită în România, ziariști români și străini.

Transmise direct de posturile noastre de radio și televiziune, lucrările primei sesiuni a sesiunii se desfășoară sub privirile întregii țări.

Ora 10. Sosesc conducătorii partidului și statului. Asistența îi întâmpină cu puternice și îndelungi aplauze.

În loja din dreapta a prezidiului au luat loc tovarășii: Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Birlădeanu, Emil Bodnaraș, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Alexandru Drăghici, Paul Nicu-

lescu-Mizil, Gogu Rădulescu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan — membri ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., membrii supleanți ai Comitetului Executiv și secretarii C.C. al P.C.R.

În loja din stînga au luat loc membrii Consiliului de Stat.

Lucrările sesiunii sînt deschise de președintele Marii Adunări Naționale, tovarășul Ștefan Voitec.

Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate următoarea ordine de zi:

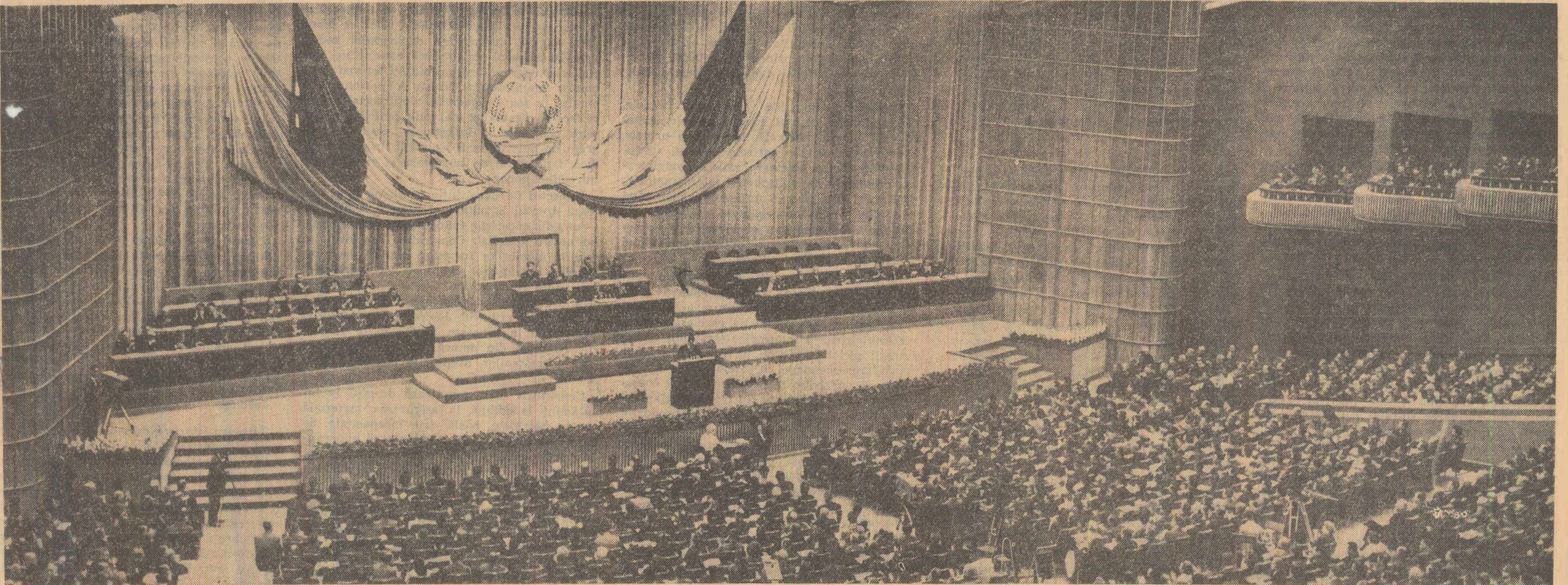
1. Validarea alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională pentru circumscripția electorală Grijăș-Roșu-oraș București și circumscripția electorală Rădăreni, regiunea București.

2. Proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România.

La primul punct al ordinii de zi, deputatul Demostene Botez a prezentat raportul Comisiei de validare. Marea Adunare Națională a validat în unanimitate alegerea deputatului Cristea Ionică și Jean Livescu.

Întîmpinat cu îndelungi și puternice aplauze, a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Comisiei pentru elaborarea proiectului noii Constituții, care a prezentat Raportul cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România.

(Continuare în pag. a VI-a)

În timpul lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale

Foto: Gh. Vințilă

Raportul cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C. C. al Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. I-a)

Avem convingerea că sub conducerea încercată a partidului comunistilor vom obține noi și noi victorii pe calea ridicării patriei noastre spre culmile înalte ale civilizației socialiste. (Vii aplauze).

Tovarăși,

Avîntul în muncă al poporului nostru își găsește o nouă expresie în rezultatele obținute în împlinirea zilei de 23 August. În primele șapte luni ale acestui an, planul producției globale industriale a fost realizat în proporție de 101,8 la sută, — sporul obținut peste prevederile planului, ridicîndu-se la un miliard cinci sute milioane lei Sarcinile de creștere a producției au fost realizate în toate ramurile industriale și în toate regiunile țării. Față de perioada corespunzătoare a anului trecut, producția globală industrială a crescut cu 14 la sută. Succese însemnate s-au obținut și în creșterea producției agricole, în special la culturile de toamnă.

Prin realizarea planului pe 1965 se încheie planul șesenal, ale cărui sarcini fundamentale sînt, așa cum s-a subliniat pe larg la recentul congres al partidului, îndeplinite cu succes. Aceasta creează baza trainică pentru trecerea la îndeplinirea Directivelor cu privire la dezvoltarea economiei naționale pe perioada 1966—1970.

Acordînd în continuare toată atenția îndeplinirii planului pe anul în curs, este totodată necesar să se asigure din timp condițiile tehnico-organizatorice în vederea îndeplinirii obiectivelor planului pe 1966, primul an al noului plan cincinal. Încă din prima zi a anului viitor să pornim cu toate forțele la realizarea sarcinilor trasate de Congres.

Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român a adoptat un măreț program de dezvoltare multilaterală a patriei, de continuare, pe o treaptă mai înaltă, a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste. Congresul a stabilit obiectivele unui puternic avînt al industriei socialiste, fûuririi unei agriculturi moderne, dezvoltării învățămîntului, științei și culturii, ridicării nivelului de trai al poporului, progresului întregii societăți.

Insufletirea și entuziasmul cu care oamenii muncii au primit hotărîrile Congresului stau mărturie voinței întregului popor de a munci neobosit pentru traducerea lor în viață, pentru înflorirea României Socialiste! (Aplauze puternice, îndelungate).

Tovarăși,

În condițiile determinate de victoria deplină a socialismului, Constituția din 1952 a devenit necorespunzătoare, fiind depășită istoriceste. A apărut astfel necesitatea elaborării unei noi legi fundamentale a statului care să consacre actualele realități politico-sociale și economice ale țării, schimbările din viața poporului, să asigure cadrul constituțional al desăvîrșirii construcției socialiste și pregătirii condițiilor pentru trecerea treptată la comunism. (Vii aplauze).

Comisia pentru elaborarea noii Constituții, pregătind proiectul cu consultarea largă și participarea activă a unui mare număr de cadre de partid și de stat, juristi, economiști, istorici, a ținut seama de transformările care au avut loc în economie, în întreaga viață socială, de evoluția orînduirii de stat și dezvoltarea democrației noastre socialiste, precum și de necesitatea perfecționării continue a activității organelor puterii, administrației de stat și judecătorești, corespunzător sarcinilor noii etape de dezvoltare a societății.

Considerînd necesară schimbarea denumirii țării, Comisia pentru elaborarea Constituției a propus ca patria noastră să se numească Republica Socialistă România! (Aplauze furtivoase: asistența, în picioare, ovăționează). Această propunere — întîmpinată cu entuziasm de întregul popor — corespunde pe deplin actualului stadiu de dezvoltare social-politică și economică a țării. Ne exprimăm convingerea că Marea Adunare Națională va adopta hotărîrea ca țara noastră să poarte denumirea de Republica Socialistă România. (Vii aplauze).

Veacuri de-a rîndul poporul român a cunoscut aspirarea și exploatarea națională și socială; înrobirea străină a ținut în loc vreme îndelungată dezvoltarea sa, a întîrziat pentru mult timp formarea statului național român. Încălcînd interesele poporului, clasele exploatare au dus o politică de aservire a țării; soarta României era hotărîtă de marile puteri imperialiste, trusturile și monopolurile străine stăpîneau cele mai importante bogății ale ei, independența și suveranitatea națională erau grav știrbite.

Dar nici jugul străin, nici exploatarea moșierilor și capitaliștilor n-au putut opri mersul înainte al poporului român. Focul luptei naționale și sociale a ars necontenit, cînd cu vîlvătăi care făceau pe asupritori să se cutremure, cînd mai potolii, ca apoi să se întetească și mai puternic. Multe pagini glorioase

a înscris poporul român în lupta pentru libertate și socialism. (Aplauze). Graiul nu poate reda măreția acestor lupte; ele adevăresc și vor adevăra peste veacuri vitalitatea și înțelepciunea poporului nostru care, trecînd prin grele încercări, a rămas neclintit și a prins de fiecare dată noi puteri, ridicîndu-se, asemenea stejarului după furtună, și mai mindru spre soare. (Aplauze).

Este știut, tovarăș, că în decursul istoriei, exprimînd aspirațiile de libertate și independență ale poporului, patrioții cei mai luminați au năzuit către o formă de stat democratică, progresistă, care să asigure libertate și dreptate socială pentru cei mulți, neatîrnarea politică și înflorirea economică a țării, să înlătuiească dreptul sacru al poporului de a fi singur stăpîn în patria sa strămoșească. Marele patriot Nicolae Bălcescu, cu mai mult de 100 de ani în urmă, spunea: „Patria pe care locuitorii ei sînt gata să o apere cu viața este identitatea intereselor, ideilor, vasiunilor ce-i stringe și-i unește în apărarea unui bun comun... Așadar de nevoie e ca românii să se întocmească în republică democratică... stat în care oamenii adunăți îngrijesc singuri de soarta lor, fără a-și pune stăpîni pe cap, avînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea și drept țintă frăția”.

Lupta pentru înlătuirea năzuințelor poporului a fost ridicată pe o treaptă superioară de mișcarea muncitorească, de partidul comunistilor — stegarul independenței naționale și libertății sociale. (Aplauze).

Transformările petrecute în viața economică și în structura socială a țării, victoria socialismului au creat condiții pentru afirmarea din plin a ființei naționale a poporului, pentru înflorirea națiunii noastre socialiste și ridicarea ei pe o treaptă nouă de dezvoltare. Ca rezultat al dispariției claselor exploatare al înlăturării antagonismelor de clasă, societatea a dobîndit un caracter omogen, unitar Comunitatea intereselor fundamentale ale cetățenilor patriei, politica de ridicare economică a tuturor regiunilor, cultura socialistă comună, creșterea conștiinței socialiste a maselor populare determină dezvoltarea continuă a națiunii socialiste.

În capitalism evoluția națiunilor are loc în condițiile inegalității sociale, dependenței economice și politice, ale amestecului cercurilor imperialiste în treburile interne ale statelor. Dezvoltării libere a națiunii, în lumea capitalistă contemporană i se opun tot felul de teorii cosmopolite despre caracterul așa-zis perimat al națiunii și necesitatea „integrării”, diferite uniuni monopoliste și organizații supra-statale care îngrădesc și tind să lichideze suveranitatea și independența națională, să extindă sub forme noi dominația imperialistă și colonialistă asupra popoarelor.

În opoziție cu situația din capitalism, socialismul deschide calea dezvoltării multilaterale a națiunii socialiste, descătușează forțele și energiile ineputabile ale poporului, le organizează și le îndrumă spre țelul măreț al progresului și prosperității întregii națiuni. Înflorirea națiunii noastre se înlătuiește în condițiile întăririi prieteniei și colaborării frățești cu celelalte națiuni socialiste, pe bazele egalității în drepturi și respectului reciproc, în spiritul internaționalismului socialist.

Noua Constituție asigură condiții de manifestare suverană, independentă a națiunii, care va continua să aibă un rol de importanță hotărîtore în întreaga perioadă istorică de construire a socialismului și comunismului. (Aplauze puternice, îndelungate).

Tovarăși,

Problema fundamentală a oricărei orînduirii sociale și de stat este problema puterii. În România socialistă întreaga putere aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa, se exercită de către popor. Dînd expresie acestei realități, Constituția proclamă Republica noastră stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar, al cărui teritoriu este inalienabil și indivizibil.

Clasa muncitoare, în trecut asuprită și exploatăată, lipsită de drepturi politice, a devenit stăpînă asupra mijloacelor de producție, asupra roadelor muncii sale, îndeplinește cu succes rolul de clasă conducătoare a întregii societăți. Experiența bogată acumulată în conducerea societății, capacitatea mobilizatoare, spiritul de disciplină și organizare care îi sînt proprii și pe care le imprimă întregului popor, consecvența și fermitatea politică, înalta sa conștiință revoluționară situează clasa muncitoare pe pozițiile cele mai înaintate ale luptei poporului pentru socialism. Legea fundamentală a statului consfințește această realitate a vieții noastre noi. Întărirea continuă a rolului conducător al clasei muncitoare este o necesitate obiectivă pentru realizarea cu succes a sarcinilor istorice din întreaga perioadă a construirii socialismului și comunismului. (Vii aplauze).

Țărănimea, înrobită odinioară moșierilor și capitaliștilor, stăpînă astăzi pe pămînt, în

alianță cu clasa muncitoare, participă la conducerea societății. Devenită în urma cooperativizării socialiste a agriculturii o clasă omogenă, cu interese unitare, țărănimea cooperativistă își aduce din plin contribuția la înflorirea economică și progresul țării.

Făurită în focul luptelor pentru cucerirea puterii, alianța clasei muncitoare cu țărănimea s-a călit și cimentat continuu, dobîndind un conținut nou prin extinderea relațiilor socialiste de producție în întreaga economie. Proiectul de Constituție subliniază că alianța muncitorească-țărănească reprezintă baza puterii poporului, temelie de granit a orînduirii noastre socialiste.

Intellectualitatea, care nu avea în vechea societate condiții prielnice pentru o muncă de creație închinată intereselor poporului, progresului țării, a devenit o intelectualitate nouă, participantă activă la lupta oamenilor muncii pentru prosperitatea patriei. Dispunînd de cele mai largi posibilități de afirmare, ea își pune din plin împreună cu toți cei ce muncesc, cunoștințele și talentul în slujba construcției socialiste.

Insufletite de un puternic patriotism, în strînsă unitate, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, celelalte categorii de oameni ai muncii fără deosebire de naționalitate muncesc umăr la umăr pentru dezvoltarea continuă a economiei și culturii țării, pentru bunăstarea poporului.

Forța politică conducătoare a întregii societăți, călăuză încercată a poporului nostru în lupta pentru o viață mai bună, organizatorul tuturor victoriilor oamenilor muncii în marea operă de zidire a societății socialiste, este Partidul Comunist Român. (Aplauze îndelungate). Dragostea și încrederea netărmurită cu care poporul nostru urmează și înlătuiește politica partidului comunistilor, a cărui înaltă misiune este slujirea devotată a intereselor celor ce muncesc, este rezultatul istoric al luptei de eliberare națională și socială dusă timp de decenii, al desfășurării victorioase a revoluției socialiste în condițiile noii etape de dezvoltare a societății crește și mai mult rolul partidului de organizator și conducător al întregii opere de construcție a socialismului. De aceea, legea fundamentală a țării consfințește faptul că Partidul Comunist Român este forța politică conducătoare în Republica Socialistă România. (Vii aplauze).

Tovarăși,

Noua Constituție subliniază rolul uriaș pe care-l are în orînduirea noastră proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție — fie proprietate de stat asupra bunurilor aparținînd întregului popor, fie proprietate cooperativistă asupra bunurilor aparținînd fiecărei organizații cooperatiste.

Făurînd proprietatea socialistă, oamenii muncii, creatorii tuturor bunurilor materiale, au devenit singurii deținători ai bogățiilor țării, pe care le folosesc în interesul bunăstării întregului popor, al înfloririi patriei. (Aplauze).

Proprietatea socialistă creează posibilitatea dezvoltării planificate a economiei naționale, utilizării raționale a resurselor materiale și de muncă, îmbinării activității diferitelor ramuri într-un tot unitar. Pe baza ei se înlătuiește consecvent principiul socialist de retribuire — repartitia după cantitatea și calitatea muncii.

Cuprinzînd bogățiile subsolului, minele, fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, gospodăriile agricole de stat, stațiunile de mașini și tractoare, căile de comunicații, mijloacele de transport și telecomunicații, precum și alte bunuri materiale aparținînd întregului popor, proprietatea socialistă de stat are rolul hotărît în dezvoltarea economică a țării, în ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii.

În proiectul de Constituție se acordă o atenție deosebită cooperativelor agricole de producție. Formă socialistă de unire a țărănimii și mijloacelor ei de producție, care asigură împlinirea strînsă a intereselor țărănimii cu ale întregii societăți, ele au un rol de seamă în dezvoltarea economiei în întreaga perioadă istorică de construire a socialismului și comunismului. Deținînd locul cel mai important în agricultura țării, cooperativele de producție aduc o tot mai mare contribuție la dezvoltarea economiei naționale, la creșterea bunăstării poporului. De aceea, proiectul de Constituție garantează și ocrotește proprietatea cooperativelor agricole de producție asupra pămîntului, animalelor, uneltelor, instalațiilor și construcțiilor ce le aparțin.

În același timp, este garantată proprietatea personală a țărănilor cooperatori asupra casei de locuit și construcțiilor gospodărești anexate terenului pe care se află acestea, precum și asupra animalelor de producție și inventarului agricol mărunt, în conformitate cu statutul cooperativelor agricole de producție.

După cum este cunoscut, într-o serie de localități de deal și munte există țărani care, din cauza condițiilor naturale, nu s-au putut uni în cooperative agricole de producție. În proiectul de Constituție este înscrisă garanțarea de către stat a proprietății lor asupra pămîntului pe care îl lucrează, asupra animalelor și uneltelor de muncă.

Proprietatea socialistă, de stat și cooperativistă, se îmbină armonios, întărirea lor continuă fiind o condiție de bază a progresului întregii noastre societăți.

Proiectul de Constituție stabilește ca îndatorire primordială, profund patriotică, a tuturor organelor de stat și economice, a tuturor cetățenilor, apărarea și dezvoltarea continuă a proprietății socialiste.

Tovarăși,

Socialismul asigură manifestarea multilaterală a posibilităților de creație ale individului și colectivității. Lichidarea exploatarei omului de către om a descătușat personalitatea umană, creînd condiții pentru înflorirea ei, pentru afirmarea inițiativei și capacității celor ce muncesc pe toate planurile activității sociale.

Este bine, tovarăș, acum cînd adoptăm noua Constituție să ne reamintim de vremurile nu prea îndepărtate, cînd la cirna țării se aflau capitaliștii și moșierii. De la prima Constituție a României, de acum aproape un veac, la Constituția României Socialiste este o deosebire ca de la cer la pămînt. Ce drepturi aveau muncitorii și țărani? Inegalitatea economică, exploatarea și asuprirea erau însoțite de îngrădirea drepturilor și libertăților democratice. Chiar acele drepturi și libertăți pe care le prevedea Constituția, în România burghezo-moșierească nu erau acordate, în fapt, oamenilor muncii. Mii și mii de fii ai poporului român, comuniști și patrioți înaintași, au înfruntat închisorile și lagărele, și-au dat chiar viața, ridicîndu-se la luptă pentru drepturi și libertăți democratice, pentru interesele vitale ale celor ce muncesc.

Această stare de lucruri continuă să existe încă într-o bună parte a societății omenesti contemporane, acolo unde domnește exploatarea omului de către om, unde stăpînește puterea capitalului. Atîta timp cît vor continua să existe inegalitate economică și socială între membrii societății, raporturi de la stăpîni la exploatați, nu se poate vorbi de o adevărată egalitate în drepturi a cetățenilor, de dezvoltarea liberă a omului.

Nu mai socialismul eliberează omul de asuprire și inegalitate. (Aplauze). Devenit stăpîn pe mijloacele de producție, pe toate bunurile materiale, omul devine stăpîn și făuritor al propriului său viitor. Se poate spune într-adevăr că o dată cu victoria socialismului omul pășeste în imperiul libertății. (Aplauze).

Cucerirea puterii de către clasa muncitoare în țara noastră, succesele obținute în construcția socialismului constituie baza asigurării egalității în drepturi a tuturor cetățenilor în viața economică, politică, juridică, socială și culturală. Constituția prevede că drepturile cetățenilor nu pot fi îngrădite de nici un considerent de naționalitate, rasă, sex sau religie.

Progresul continuu al țării, întărirea și dezvoltarea bazei economice a societății, științei și culturii, ridicarea nivelului de viață materială și culturală a întregului popor consolidează și largesc drepturile și libertățile celor ce muncesc, asigură dezvoltarea democrației socialiste. În procesul desăvîrșirii construcției socialismului se creează posibilități tot mai largi pentru manifestarea liberă a personalității omului în toate domeniile vieții sociale, ceea ce face să crească tot mai mult contribuția maselor poporului la înlătuirea vastului program de dezvoltare a societății, în scopul ridicării nivelului de bunăstare și civilizație a întregului popor.

Proiectul de Constituție proclamă și garantează dreptul la muncă al tuturor cetățenilor — una din cuceririle fundamentale ale regimului nostru socialist. Construirea socialismului asigură membrilor societății condiții de muncă corespunzătoare pregătirii lor, posibilități nelimitate de afirmare a energiei, talentului și aptitudinilor lor creatoare, în țara noastră munca fiind criteriul determinant al poziției individului în societate. Sînt ocrotite veniturile rezultate din muncă, proprietatea personală a cetățenilor, dreptul la moștenire asupra ei.

Constituția țării garantează dreptul la învățămînt, la odihnă, la asigurarea materială pentru bătrînețe, boală sau incapacitate de muncă, reflectînd grija partidului și guvernului pentru crearea unor condiții de viață tot mai bune celor ce muncesc. Pe baza succesele obținute în dezvoltarea economiei și creșterea veniturii naționale, statul cheltuiește anual din buget o pătrime pentru învățămîntul de toate gradele, pentru nevoile social-culturale ale maselor, odihnă, pensii, ocrotirea sănătății și asigurări sociale, creînd astfel posibilitatea exercitării în fapt a drepturilor înscrise în Constituție.

Una din marile victorii politice ale regimului socialist obținute pe baza aplicării politicii

naționale juste, marxist-leniniste, a partidului comunist este făurirea prieteniei frățești dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare din patria noastră.

Constituția proclamă și garantează egalitatea deplină în drepturi a cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate sau rasă. Baza adevăratei egalități și a afirmării multilaterale a tuturor cetățenilor o constituie dezvoltarea economică în toate regiunile, creșterea armonioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării.

O expresie a drepturilor largi de care se bucură oamenii muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare din țara noastră, a participării lor la conducerea treburilor obștești este faptul că din rîndul acestora se numără 67 de deputați în Marea Adunare Națională — organul suprem al puterii de stat — și aproape 16.000 de deputați în sfaturile populare. Regimul nostru asigură tuturor naționalităților conlocuitoare folosirea liberă a limbii materne, cărți, reviste, teatre, învățămînt de toate gradele în limba proprie. Oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități alcătuiesc împreună marea familie a României Socialiste, muncesc strîns uniți, sub conducerea partidului, pentru înflorirea patriei comune. (Vii și puternice aplauze).

Socialismul a creat femeilor posibilitatea de a lua parte activă la viața politică și socială a țării. Aceaste se oglindesc în numărul mare de femei care sînt deputate în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare, care îndeplinesc funcții de răspundere în economie, în aparatul de stat și în organizațiile obștești. Reflectînd grija partidului și guvernului pentru creșterea rolului femeilor în societate, Constituția consfințește egalitatea în drepturi a femeii cu bărbatul, ocrotește căsătoria și familia, interesele mamei și copilului. (Aplauze).

Tinerii generații li sînt create minunate condiții de pregătire pentru viață, de manifestare a elanului și energiei sale cloocitoare, de înlătuire a celor mai îndrăznețe visuri și năzuințe, de afirmare nestîngherită în activitatea creatoare pusă în slujba poporului, a patriei socialiste. Proiectul noii Constituții consfințește aceste drepturi, subliniînd că Republica Socialistă România asigură dezvoltarea aptitudinilor fizice și intelectuale ale tineretului. (Aplauze).

În socialism masele participă la activitatea de conducere a treburilor statului. Cu cît înaintăm pe calea desăvîrșirii construcției socialiste, participarea celor ce muncesc la rezolvarea problemelor vieții sociale se extinde, se largeste democrația socialistă. A devenit o practică în activitatea partidului și guvernului consultarea poporului în cele mai importante probleme ale politicii interne și externe, în elaborarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale, sprijinirea în toate acțiunile, pe care le întreprind pe inițiativa creatoare a milioanele de oameni ai muncii. Aceasta e o dovadă a forței și vitalității orînduirii noastre socialiste, a legăturilor strînse dintre partid și popor. (Aplauze).

Pornînd de la rolul crescînd pe care-l au organizațiile sociale și obștești în societatea noastră, Constituția asigură dreptul de asociere al cetățenilor în organizații sindicale, cooperatiste, de tineret, femei, social-culturale, în uniuni de creație, asociații științifice, tehnice. Statul sprijină activitatea organizațiilor de masă și obștești, dezvoltarea bazei lor materiale, ocrotește patrimoniul acestora. Constituția subliniază importanța activității organizațiilor de masă și obștești prin care Partidul Comunist Român, ca forță politică conducătoare a societății, înlătuiește o legătură organizată cu clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii, asigură larga participare a maselor la viața politică, economică, socială, culturală, la exercitarea controlului obștești, le mobilizează în lupta pentru desăvîrșirea construcției socialiste.

Constituția României Socialiste reflectă împlinirea aspirațiilor de libertate ale celor ce muncesc, ea reprezintă Carta libertății și suveranității naționale, a înfloririi națiunii socialiste, a egalității depline în drepturi pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, a afirmării multilaterale a demnității și personalității omului, constructor al socialismului, făuritor conștient al propriei sale istorii. (Aplauze puternice, prelungește).

Tovarăși,

Întreaga istorie a dezvoltării societății omenesti demonstrează că statul a reprezentat întotdeauna principalul mijloc cu ajutorul căruia clasele dominante și-au menținut și exercitat puterea în condițiile orînduirii socialiste cînd, pentru prima dată, puterea aparține celor ce muncesc, clasa muncitoare, clasa conducătoare a societății, folosește statul în scopul lichidării exploatarei omului de către om, construirii socialismului și comunismului. (Aplauze).

(Continuare în pag. a III-a)

Raportul cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C. C. al Partidului Comunist Român

(Urmasor din pag. II-a)

Experiența țării noastre, ca și a celorlalte țări socialiste, arată că, pe măsura înaintării pe drumul socialismului, funcțiile statului evoluează corespunzător cerințelor tot mai complexe ale societății; sporesc considerabil atribuțiile statului de organizator al economiei naționale, al activității științifice și culturale, în toate domeniile vieții sociale, în asigurarea programului continuu al țării și ridicării bunăstării poporului.

Creșterea continuă a forțelor de producție, caracterul socialist al economiei impun planificarea, conducerea și îndrumarea centralizată, unitară a tuturor domeniilor de activitate în scopul dezvoltării armonioase a întregii societăți. Principiul centralismului democratic — principiuul călăuzitor fundamental al activității de stat — asigură îmbinarea și concentrarea tuturor forțelor într-o singură direcție, spre un singur țel — înflorirea continuă a economiei, științei și culturii, avântul întregii vieți sociale.

În vederea ridicării continue a nivelului activității de stat se impune perfecționarea formelor și metodelor de organizare, conducere și planificare corespunzător sarcinilor concrete ale dezvoltării societății. Trebuie să se țină seama de ceea ce experiența, practica noastră a dovedit a fi necesar și viabil; învățându-se atât din succese cât și din neajunsuri și necesar să se aducă îmbunătățirile pe care le impun viața, cerințele construcției socialiste.

Măsurile luate de conducerea partidului și guvernului cu privire la îmbunătățirea muncii de conducere și planificare a economiei duc la creșterea contribuției, în elaborarea planurilor economice anuale și de perspectivă, a ministerelor și întreprinderilor, cărora le revine un rol principal; activ în determinarea sarcinilor din sectoarele de care răspund. Dispunând încă din acest an de planul pe întreaga perioadă de cinci ani, ministerele și întreprinderile au sarcina de a stabili amănunțit, din timp, toate măsurile pentru asigurarea îndeplinirii prevederilor planului în cele mai bune condiții.

Dezvoltarea continuă a activității de stat, experiența acumulată în acest domeniu au făcut necesară și posibilă lărgirea atribuțiilor ministerelor și celorlalte instituții centrale, precum și ale conducătorilor întreprinderilor. Aceasta va permite rezolvarea mai operativă a problemelor al căror volum și diversitate cresc neîncetat, va determina sporirea răspunderii organelor de stat în conducerea și îndrumarea concretă a activității economice și din alte domenii. În același timp, ele trebuie să dea dovadă de o grijă deosebită pentru întărirea disciplinei de stat, respectarea legilor și hotărârilor Marii Adunări Naționale. Fiecare dintre membrii Consiliului de Stat poartă răspunderea pentru întreaga activitate a acesteia.

În proiectul de Constituție se acordă o atenție deosebită stabilirii atribuțiilor Consiliului de Miniștri — organ suprem al administrației de stat, care exercită conducerea generală a activității executive pe întreg teritoriul țării. În aceasta se exprimă creșterea rolului și răspunderii ministerelor, a Consiliului de Miniștri ca organ colectiv, în îndeplinirea politicii interne și externe a partidului. Consiliul de Miniștri asigură executarea legilor, conduce, coordonează și controlează întreaga activitate a ministerelor și a celorlalte organe ale administrației de stat centrale și locale. Proiectul noii Constituții stabilește că Consiliul de Miniștri își desfășoară activitatea pe baza conducerii colective, care garantează îndeplinirea în practică a unității de acțiune politice și administrative a ministerelor și celorlalte organe centrale ale administrației de stat. Răspunderea colectivă a Consiliului de Miniștri în fața Marii Adunări Naționale se exprimă prin aceea că fiecare membru al său este răspunzător atât pentru propria sa activitate, cât și pentru întreaga activitate a Consiliului de Miniștri.

Ținând seama de experiența de până acum, în cadrul Consiliului de Miniștri se va crea un organ mai restrâns, care să aibă sarcina rezolvării în colectiv a problemelor ce necesită o rezolvare urgentă. În acest scop se propune formarea Biroului Permanent al Consiliului de Miniștri. Sfatul popular, organe locale ale puterii de stat în regiuni, raioane, orașe și comune, au atribuții de mare răspundere în conducerea economiei locale, în gospodărirea orașelor și satelor, în îndrumarea activității de învățământ, cultură și sănătate, ele aduc o contribuție însemnată la dezvoltarea societății noastre. În procesul desăvârșirii construcției socialismului, vor crește și mai mult rolul și importanța sfaturilor populare și de aceea este ne-

cesar să se îmbunătățească și perfecționeze continuu munca lor.

Sejururile vor trebui să îndeplinească un rol tot mai important în activitatea sfaturilor populare, lărgindu-și sfera de preocupări în vederea rezolvării efective a celor mai importante probleme de stat pe plan local. Lucrătorilor sfaturilor populare le revine datoria de a ridica continuu nivelul activității lor, de a-și îmbunătăți metodele și stilul de muncă, de a manifesta receptivitate față de ceea ce este nou și înaintat, grijă și solicitudine față de cererile și nevoile oamenilor muncii. Ridicarea continuă a nivelului activității organelor locale ale puterii de stat va aduce o contribuție însemnată la înflorirea regiunilor, raioanelor, orașelor și comunelor patriei, la creșterea bunăstării celor ce muncesc.

Sarcini importante revin sfaturilor populare în organizarea participării active a cetățenilor la rezolvarea pe plan local a treburilor de stat și obștești. Întreaga lor activitate trebuie să ducă la întărirea continuă a legăturilor cu masele largi de oameni ai muncii, la extinderea și intensificarea inițiativei cetățenești, la dezvoltarea democrației noastre socialiste.

Proiectul Constituției stabilește drepturile și îndatoririle deputaților, relevând însemnătatea deosebită a rolului lor în orinduirea noastră socialistă, înalta răspundere pe care o au în fața întregului popor pentru progresul și propășirea patriei. Spre deosebire de parlamentul burghez, alcătuit în marea lor majoritate din reprezentanți ai claselor exploatare, în organele puterii de stat din țara noastră sînt aleși cei mai de seamă fii ai poporului — muncitori, țărani, intelectuali — aceasta reprezentînd cea mai grăitoare expresie a democratismului orînduirii socialiste. În Marea Adunare Națională sînt 272 de deputați muncitori și țărani, 193 intelectuali, iar în sfaturile populare peste 30 000 muncitori, aproape 86 000 țărani și peste 24 000 intelectuali. Deputatul are datoria de a cunoaște îndeaproape problemele care-l preocupă pe oamenii muncii, cerințele și nevoile dezvoltării economice și sociale a regiunilor și raioanelor țării, de a-și aduce contribuția activă la soluționarea acestora, la îndeplinirea politicii partidului și guvernului.

Legile țării noastre exprimă voința și interesele întregului popor, servesc înfloririi patriei, bunăstării celor ce muncesc, asigură manifestarea liberă a aptitudinilor și capacităților cetățenilor în viața politică, economică și social-culturală. În aceasta își găsește izvorul noua atitudine față de legi a oamenilor muncii, conștiința înaltelor răspunderi și îndatoriri cetățenești față de societatea socialistă. Proiectul noii Constituții consemnează obligațiile fiecărui cetățean de a respecta legile țării, de a-și aduce contribuția la dezvoltarea proprietății socialiste, apărarea patriei, înflorirea întregii societăți.

Ca rezultat al întăririi orînduirii socialiste, al dezvoltării economiei și ridicării bunăstării populației, al creșterii nivelului de cultură și al conștiinței socialiste a maselor, se manifestă cu tot mai mare forță noua atitudine cetățenească, spiritul de răspundere al oamenilor muncii față de interesele colectivității, ale patriei socialiste. Aceasta se ogîndește și în reducerea infracțiunilor, a cazurilor de încălcare a normelor de conviețuire socială.

Nu trebuie însă să uităm, tovarăși, că în societatea noastră mai continuă să se manifeste, sub diferite forme, influențe ale mentalității înapoate, specifice claselor exploatare dispărute pentru todeauna de pe scena istoriei. În același timp, în lume acționează imperialismul, ostil socialismului, ceea ce face ca, pe diferite căi, să pătrundă din afară concepții străine. Aceasta impune păstrarea vigilenței și a combativității față de orice manifestare dăunătoare intereselor socialismului. Organele de stat, justiția au îndatoriri de mare însemnătate în apărarea cuceririlor revoluționare ale oamenilor muncii, a tuturor legilor statului împotriva aceluia care atentează la interesele celor ce muncesc, ale cauzei socialismului; întreaga lor activitate trebuie să fie pătrunsă de grija față de om, de spiritul răspunderii pentru respectarea legalității socialiste.

O însemnătate deosebită are în etapa actuală activitatea educativă desfășurată de organele de stat și obștești în rândul oamenilor muncii, cultivarea înalților trăsături etice și cetățenești ale acestora. Opinia publică joacă un rol tot mai important în respectarea normelor de conviețuire socială, ea constituie un ajutor de preț în activitatea organelor statului socialist.

Partidul și statul acordă o atenție deosebită întăririi continue a capacității de apărare a țării, asigurării muncii pașnice a poporului român. Armata noastră, creată și educată de partid, este scut de nădejde al cu-

ceririlor revoluționare ale poporului, al independenței și suveranității naționale. (Aplauze puternice). În colaborare cu armatele țării participante la Tratatul de la Varșovia și ale celorlalte țări socialiste, ea își aduce contribuția la apărarea cauzei socialismului și păcii în lume.

Dezvoltarea și întărirea statului socialist, care va reprezenta încă multă vreme un factor esențial al progresului societății, creșterea rolului său organizator în viața socială, este o cerință a înaintării țării noastre pe drumul desăvârșirii construcției socialismului. Aceasta corespunde intereselor cauzei generale a celor ce muncesc, contribuie la afirmarea socialismului pe plan mondial ca model de organizare a societății și a relațiilor internaționale.

Orinduirea noastră este puternică; ea se bazează pe comunitatea de interese și țeluri a claselor și categoriilor sociale din care este alcătuită societatea, pe unitatea întregului popor în jurul partidului și guvernului. Acesta este cadrul în care are loc dezvoltarea continuă a democrației socialiste, lărgirea drepturilor și libertăților cetățenești, concomitent cu creșterea răspunderii membrilor societății față de interesele generale ale poporului.

Proiectul de Constituție demonstrează prin toate prevederile pe care le cuprinde că fundamentala caracteristică a orînduirii noastre sociale și de stat este profundul ei democratism. Superioritatea democrației socialiste stă în faptul că ea asigură participarea la exercitarea puterii, la conducerea treburilor țării, a întregului popor, în interesul propriei sale bunăstări și fericiri. Acesta este izvorul neupuzabil al forței și vitalității societății noastre, garanția mersului victorios înainte pe drumul progresului și civilizației socialiste. (Aplauze prelungite).

Tovarăși,

Proiectul de Constituție ogîndește hotărrea poporului român de a-și consacra toate forțele muncii pașnice, constructive, pentru progresul și înflorirea patriei. În deplină concordanță cu aceasta, îl reflectă principiile de bază ale politicii externe a țării, stabilește obiectivele fundamentale ale statului socialist român în relațiile cu celelalte state. Constituția Republicii Socialiste România exprimă voința poporului român de pace și prietenie între popoare. (Vii aplauze).

Înfăptuind politica partidului, statul nostru pune în centrul politicii sale externe întărirea relațiilor de prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste, considerînd ca o îndatorire a sa internaționalistă să-și aducă contribuția activă la întărirea unității și coeziunii sistemului socialist mondial sub steagul marxism-leninismului — cerință esențială a dezvoltării procesului revoluționar mondial, a victoriei cauzei socialismului și păcii în lumea întreagă. (Aplauze puternice).

În același timp, țara noastră promovează relații multilaterale, economice, tehnico-științifice, culturale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, în spiritul principiilor coexistenței pașnice. Experiența vieții internaționale arată că dezvoltarea unor astfel de relații constituie un important factor al progresului economic și cultural mondial, al întăririi păcii și înțelegerii între popoare.

La temelia relațiilor externe ale țării noastre stau principiile de nezdruincat ale suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. (Aplauze puternice). Întreaga desfășurare a vieții internaționale arată că respectarea acestor principii are o însemnătate hotărtoare pentru dezvoltarea unor relații normale între state, pentru asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî propria soartă, de a-și rezolva singur treburile, potrivit voinței sale. Imixtiunile sub orice formă, în treburile altor popoare, frînează progresul lor social, duc la încordare și neîncredere între state, dăunează colaborării internaționale, creează pericole pentru cauza păcii.

Militînd cu fermitate împotriva politicii agresive a imperialismului, a oricăror încercări de subminare a independenței și suveranității popoarelor, țara noastră își manifestă solidaritatea cu toate popoarele care luptă pentru eliberarea lor națională și socială, pentru pace și progres. (Aplauze puternice).

Poporul român și-a exprimat solidaritatea frățească cu lupta eroică a poporului vietnamez, i-a acordat și îi acordă sprijin pentru victoria cauzei sale drepte. (Aplauze puternice). Poporul nostru condamnă cu hotărîre agresivitatea imperialistă americană în Vietnam, reține măsurile luate de guvernul S.U.A. de extindere a intervenției, care accentuează primejdiile pentru cauza păcii, agravează situația internațională. Poporul român se pronunță pentru aplicarea acordurilor de la Geneva, în-

cetarea bombardamentelor împotriva R. D. Vietnam și a războiului de agresiune din Vietnamul de sud, retragerea tuturor trupelor intervenționiste, respectarea dreptului poporului vietnamez de a-și rezolva singur treburile sale interne.

Este mai necesar decît oricînd ca popoarele iubitoare de pace, toate forțele mondiale ale păcii și progresului să intensifice eforturile împotriva acțiunilor agresive ale imperialismului, să lupte într-un singur front și să-și întărească unitatea — condiție esențială pentru afirmarea dreptului la libertate al fiecărui popor, pentru dezvoltarea procesului de înnoire social-politică a lumii, pentru salvagardarea păcii omenirii. (Aplauze îndelungate).

Tovarăși,

Legea fundamentală pe care Marea Adunare o va adopta acum este expresia voinței întregului nostru popor. Proiectul de Constituție, primit cu mare însuflețire și entuziasm, a format obiectul unei ample discuții publice, în adunări, mitinguri, presă și radio, în cadrul căreia oamenii muncii și-au exprimat deplina adevine și aprobare. Participarea maselor largi la dezbaterile proiectului de Constituție este încă o manifestare a democrației noastre socialiste.

În cadrul dezbaterilor s-au făcut numeroase propuneri, dintre care o parte au fost introduse în textul prezentat Marii Adunări Naționale. Cele mai multe se referă la probleme care se pot rezolva prin lege sau privesc activitatea diverselor organe de stat; ele vor fi studiate și își vor găsi soluționarea corespunzătoare.

Proiectul de Constituție al Republicii Socialiste România a fost primit cu viu interes și peste hotarele țării de opinia publică din țările socialiste și din numeroase alte țări ale lumii, fiind larg comentat în presa internațională.

Ecolul internațional al proiectului de Constituție ogîndește atenția cu care sînt urmărite realizările României, reflectă prestigiul de care se bucură țara noastră, poporul român pe plan internațional. (Aplauze).

În condițiile cînd imperialismul intervine cu brutalitate pentru a împiedica lupta de eliberare a popoarelor, cîcînd în picioare suveranitatea și independența lor națională, cînd într-un șir de țări reacțiunea intensifică atacurile împotriva drepturilor și libertăților democratice ale oamenilor muncii, întefeste asuprirea națională și socială, cînd colonialismul mai menține un șir de popoare în stare de robie — Constituția Republicii Socialiste România arată ce poate înfăptui un popor care a scuturat jugul asuprii naționale și sociale și înaintază hotărît pe drumul socialismului. (Vii aplauze).

Constituția României Socialiste, realizările mărețe ale patriei noastre demonstrează superioritatea orînduirii socialiste asupra celei capitaliste, contribuie la creșterea forței de atracție a ideilor socialiste, constituie un aport al poporului român la marea cauză a libertății popoarelor și victoriei socialismului în lume. (Aplauze puternice).

Tovarăși,

Prin bilanțul marilor cuceriri pe care îl cuprinde, prin înaltul umanism ce caracterizează prevederile sale, noua Constituție a țării are o puternică forță mobilizatoare. Ea însuflețește și mai mult clasa muncitoare, țărăniimea, intelectualitatea, pe toți oamenii muncii de la orașe și sate fără deosebire de naționalitate în munca și lupta pentru îndeplinirea hotărîrilor istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, pentru îndeplinirea sarcinilor desăvârșirii construcției socialiste. (Vii aplauze).

Sîntem chemați, tovarăși deputați, să adoptăm legea fundamentală a României Socialiste, care intruchipează realizarea visurilor celor mai îndrăznețe pentru care a luptat și muncit poporul nostru, s-au jertfit cei mai buni fii ai săi. În fața țării noastre se deschid perspective mărețe; nici o generație nu a avut fericirea de a fi părtașă la asemenea grandioase transformări sociale, de a vedea atît de limpede și de apropiat viitorul strălucit al țării. (Aplauze). Ce poți să dorești mai mult decît să participi la lupta și munca pentru îndeplinirea acestui viitor, pentru progresul și prosperitatea patriei! (Vii și puternice aplauze).

Ne exprimăm convingerea că, sub conducerea Partidului Comunist Român, oamenii muncii nu vor precupeți nici un efort pentru dezvoltarea economiei și culturii socialiste, pentru înaintarea victorioasă spre societatea în care toate capacitățile și talentele poporului vor înflori nestăvilit și toți cei ce muncesc vor trăi o viață îmbelșugată și fericită — societatea comunistă.

(Aplauze furtivoase; asistența, în picioare, ovacionează puternic; minute în șir răsună urale).

Discuția generală asupra proiectului Constituției Republicii Socialiste Române

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ION COSMA

Trăind încă sub imperiul înălțărilor emoțiilor ale dezbaterilor și hotărârilor celui de al IX-lea Congres al P.C.R., care a făcut bilanțul drumului parcurs și a stabilit cu claritate destinele de mine ale patriei, astăzi participăm la un nou act de importanță istorică în viața poporului nostru: adoptarea legii legilor țării, Constituția Republicii Socialiste Române.

Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și președinte al Comisiei de elaborare a proiectului de Constituție, raport științific fundamentat, făcând o analiză profundă și clară a principiilor care stau la baza Cartei de aur a României Socialiste, ne ajută să înțelegem mai bine actul de covârșitoare importanță pe care este chemat să-l îndeplinească adunarea noastră constituțională.

Emanată a puterii și gândirii creatoare a minunatului nostru popor, educat și condus de partidul comunist, Constituția este expresia unor strălucite victorii obținute la capătul a 21 de ani de muncă și strădanie. Eroi acestei noi epoci din viața patriei sînt muncitorii, țărani, intelectuali, toți aceia care au urmat neabătut cuvîntul și politica Partidului Comunist Român, pentru clădirea edificiului unui „stat al oamenilor muncii de la oraș și sate, suveran, independent și unitar”. Așa cum se arată chiar în primul capitol al Constituției: „Întreaga putere în Republica Socialistă Română aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa”. La această mare biruință definitivă, consfințită, poporul român are cu atât mai mult dreptul cu cît secole de-a rîndul o istorie frîmțită i-a hrănit speranțele spre mai bine cu prea neînsemnate fulgerări de bucurii, dar în același timp cu mari sacrificii, cu lacrimi și sînge trăind un trecut de grele încercări, multe îndreptate chiar asupra existenței sale naționale și asupra patriei sale.

Consfințind principiul suveranității poporului în exercițiul drepturilor sale, Constituția proclamă astfel victoria deplină a năzuințelor înaltărilor noastre, a revoluțiilor noastre, a revoluțiilor grivitei din 1933, a celei ce au înfățișat insurecția din august 1944, victorie obținută de poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român. Materializînd în fapte de dorințele de totdeauna ale poporului nostru, vesele și aspirările lui, conștințindu-l cu clarviziune științifică și cetezantă revoluționară, P.C.R. și-a cucerit adesea unanimă a tuturor celor ce muncesc cu brațele și cu mintea, recunoașterea rolului său de forță politică conducătoare a întregii societăți în patria noastră, așa cum rezultă din spiritul și din litera noului legi supreme pe care sîntem chemați să o aprobăm ca trimiși ai masei de alegători.

Prin brațele harnice, prin mintea ageră și creatoare a celor ce muncesc, transformăm din temelii întreaga structură a societății. Întreaga existentă și conștiința a oamenilor, România a devenit dintr-un „colț vitregit de sărăcie al Europei” o țară liberă și modernă, cu un deosebit avînt industrial, o țară cu o agricultură în plin progres, o țară în care fiecare ființă plină de bucuria și mulțumirea datoriei împlinște și înțelege forțele pentru a-și făuri o vatră a fericirii.

Imaginile furnalelor și cuptoarelor de oțel ale industriei noastre metalurgice, siluetele argintii ale uzinelor și instalațiilor industriale chimice, proporțiile armonioase ale peisajului industrial, beșugul lanurilor agriculturii socialiste cultivate în frumusețea tractoarelor și mașinilor agricole de fabricație românească, frumusețea construcțiilor urbane și a edificiilor social-culturale, conștiința socialistă dominantă, unitatea de nezdruincat a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, toate acestea sînt ogîndite în proiectul de Constituție, ele constituind baza sigură și solidă a libertăților și drepturilor cuvenite celor ce le-au creat.

Profundele transformări care au avut loc în țara noastră, determinînd unitatea deplină a societății noastre unitate sub raport economic, prin triumful relațiilor de producție socialiste la oraș și sate; unitate sub raport social, prin lichidarea claselor exploatare; unitate sub raportul intereselor comune ale

tuturor celor ce muncesc materializată în lupta întregului popor, sub conducerea P.C.R., au definit coordonatele economice, sociale și politice ale noii vieți socialiste, noile trăsături de structură ale patriei noastre, fundamentul temelnic justificatei prevederi din Constituție ca țara noastră să se numească Republica Socialistă Române.

Și cum să nu te simți puternic și mîndru, ca cetățean al României Socialiste, patrie a libertății și demnității umane, în care fafetele au o elocvență directă, demonstrînd măsura valorii și realismului principiilor pe care se întemeiază legea fundamentală? Această lege conferă fiecăruia dintre cetățeni titlul și calitatea de cetățean al socializmului.

O afirmare puternică a profunzimii democratism al orînduirii noastre, or constituie participarea tuturor categoriilor de cetățeni la alcătuirea și activitatea organelor puterii de stat. „Deținător suveran al puterii, menționează Constituția, poporul o exercită prin Marea Adunare Națională și prin sfaturile populare, organe alese prin vot universal, egal, direct și secret”. Bază a întregului sistem de organe ale statului, Marea Adunare Națională și sfaturile populare reprezintă în esență voința și unitatea de acțiune a oamenilor muncii, deținatorii al puterii economice și politice, care participă activ la realizarea obiectivelor construcției socialiste, în întregul și multilateral activitate a statului. Acționînd pe baza centralismului democratic, sfaturile populare au un rol activ în soluționarea problemelor pe care le ridică tumultuoasa viață economică și social-culturală, vitalitatea și combativitatea lor fiind dovedite prin legătura nemijlocită cu masele largi de cetățeni și participarea acestora la înfăptuirea dezvoltării sociale.

Desfășurînd o intensă muncă de mobilizare și organizare a efortului milioanei de oameni ai muncii, pentru a da viață hotărîrilor partidului nostru, ale Marii Adunări Naționale și guvernului, sfaturile populare și-au cristalizat noile trăsături de conținut, ca organe ale puterii și administrației de stat, dovadă capacitatea de conducere a economiei și culturii pe plan local. Îmbinînd munca legislativă de elaborare a hotărîrilor cu aceea practică de realizare a acestora, dezvoltîndu-și formele și metodele de lucru în funcție de condițiile concrete ale etapei construcției socialiste în țara noastră ele și-au sporit în permanență maturitatea și competența, îndeplinindu-și astfel rolul însemnat pe care îl au în dezvoltarea statului. În ridicarea neconținută a nivelului de trai al celor ce muncesc.

Știm cu toții, unii din viață, alții răsfoind presa și literatura trecutului, cum arătau Bucureștii din vremurile de pină la eliberare, cînd partidele burghezo-mosieresti schimbau promisiunile de la un guvern la altul ca pe niște rufe murdare, cînd falșitatea unor asemenea promisiuni electorale era ridicată la rang de constituție. Aceasta era adevărata față a mult trimbăitei democrații burgheze, „curat constituțională” cum spuneau eroii lui Caragiale, vremuri de afață onorabile ale guvernatorilor, de exploatare crîncenă a celor mulți, rînduieși și vremuri pe care poporul român și capitala țării sale le-au îndurat pînă la eliberare.

Cît de departe au rămas aceste timpuri, cît de izbitor este contrastul dintre democrația vorbelor mincinoase și adevărata, reală noastră democrație, în care cuvintele au întotdeauna o acoperire în auzul faptelor!

Dezvoltîndu-se complex și armonios, Bucureștii are astăzi o industrie a cărei producție globală este aproape dublă față de producția industrială a întregii României din 1938. Zi de zi apar noi construcții impunătoare, locuințe din ce în ce mai confortabile, completate cu dotări comerciale, unități de asistență socială, edificii culturale, cu parcuri și locuri frumoase amenajate.

Ce poate reflecta mai edificator proporția activității sfaturilor populare decît faptul că numai în orașul București aportul acestora, în perioada planului șesenal, se evidențiază prin construirea pe baza fondurilor alocate de stat a peste 77.000 apartamente, realizarea a 5,6 miliarde lei producție industrială, 7,7 miliarde lei construcții montaj și prestări în construcții, circa 7,4 miliarde lei prin servicii comunale, locative și alte pres-

lări și mai mult de 41 miliarde lei realizate prin desfacerea mărfurilor către populație.

Consfințind succesele de pînă acum ale sfaturilor populare, prevederile constituționale le măresc competența, le dezvoltă atribuțiile. Se confirmă astfel încă o dată ceea ce este un fapt: recunoașterea contribuției tuturor celor ce muncesc în acest larg activ al sfaturilor populare la înălțarea edificiului construcției socialiste. În raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Munca sfaturilor populare trebuie să ducă la întărirea continuă a legăturii lor cu masele largi de oameni ai muncii, să creeze condiții pentru participarea tot mai activă a acestora la rezolvarea treburilor obștești”.

În spiritul acestor indicații prețioase trebuie să ne îndreptăm toate eforturile noastre, mișcînd neobosit pentru lărgirea continuă a bazei de masă a activității sfaturilor populare pentru înnoirea și perfecționarea formelor și metodelor noastre de muncă.

Un rol din ce în ce mai important trebuie să capete sesiunile sfaturilor populare prin lărgirea sferelor problemelor dezbătute, prin intensificarea controlului asupra activității comitetelor executive și a aparatului lor, prin dezvoltarea activității deputaților

CUVÎNTUL DEPUTATULUI DUMITRU BALALIA

Proiectul noii Constituții, evidențînd trăsăturile fundamentale ale orînduirii noastre social-economice și de stat, consacră rolul clasei muncitoare de clasă conducătoare a societății. Această prevedere constituțională sintetizează o întregă experiență istorică și, totodată, exprimă o tendință esențială a dezvoltării țării noastre în actuala etapă — creșterea continuă a rolului clasei muncitoare în viața socială.

De la însăși formarea sa, clasa muncitoare s-a dovedit promotorul nesovăitor al progresului social, ducînd greul bătăliilor împotriva rînduierii burghezo-mosieresti, împotriva feleburilor străine, pentru independența națională și suveranitatea de stat. Dar uriasa capacitate creatoare a clasei muncitoare, menirea ei de făur al noi societăți s-au manifestat cu deosebită forță în anii de după eliberare, cînd ea a contribuit în mod hotărîtor la realizarea marilor acțiuni inițiate de partid în vederea construirii socializmului, cucerirea puterii politice, naționalizarea principalelor mijloace de producție, crearea condițiilor pentru dezvoltarea planificată, în ritm înalt a economiei, industrializarea socialistă, înzestrarea tehnică superioară a agriculturii ca premisă importantă a afirmării relațiilor socialiste la sate.

Așa cum se arată în raportul prezentat astăzi de tovarășul Nicolae Ceaușescu, experiența bogată acumulată în conducerea societății, capacitatea mobilizatoare, spiritul de disciplină și organizare care li este propriu și pe care îl imprimă întregului popor, consecvența, fermitatea politică și înalta sa conștiință revoluționară situează clasa muncitoare pe pozițiile cele mai înalte ale luptei pentru socialism. Realizarea cu succes a mărețelor sarcini ale dezvoltării construcției socialiste și trecerii la comunism este condiționată și indisolubil legată de întărirea în continuare a rolului conducător al clasei muncitoare.

Noua Constituție a țării consfințește rolul Partidului Comunist Român de forță politică conducătoare a întregii societăți.

Călăuzit de adevărurile fundamentale ale marxism-leninismului, partidul a elaborat creator, corespunzător condițiilor din țara noastră, căile concrete ale construirii socializmului în România. El a determinat științific etapele procesului revoluționar, a ținut permanent seama de continuitatea dezvoltării istorice, împlinind organic sarcinile curente și de perspectivă. El a arătat limpede oamenilor muncii că de harnică lor în mobilizarea și valorificarea resurselor interne depinde în mod decisiv succesul grandioasei opere de edificare a noi orînduirii.

Politica partidului nostru a fost verificată de practica socială, găsindu-și o strălucită confirmare în victoria deplină și definitivă a socializmului. Prin întregul său activitate de conducere a tuturor domeniilor vieții economice și sociale, prin clarviziunea cu care a stabilit linia sa politică

în cadrul comisiilor permanente.

Principiul muncii colective este consacrat în Constituție ca un principiu călăuzitor, avînd caracter obligatoriu în toate domeniile construcției socialiste, ca expresie puternică a adîncirii democratismului orînduirii noastre. Aplicînd în continuare cu consecvență principiile constituționale, sfaturile populare își vor mări eforturile în direcția dezvoltării și mai accentuate a conducerii colective, stimulînd din ce în ce mai puternic participarea maselor la rezolvarea problemelor vieții noastre de stat, contribuind astfel la creșterea răspunderii lor sociale, la dezvoltarea conștiinței lor socialiste.

Constituția Republicii Socialiste Române consfințește victoria deplină și definitivă a socializmului în țara noastră, exprimă voința unanimă a poporului nostru de a-și ridica patria pe noi culmi. Ea reprezintă o victorie a poporului român, dobîndită sub steagul partidului nostru, care ne conduce în mod strălucit spre ceea ce putem numi cu mîndrie o viață a libertății, a demnității și a fericirii oamenilor. De aceea voi invita Constituția din toată voința, cu constința limpede, cu hotărîrea fermă pe care o avem cu toții de a ne consacra energia și capacitatea de muncă și a aparatului lor, prin dezvoltarea activității deputaților

general, prin hotărîrea neîstrămutată cu care o promovează, partidul și-a cistigat, în conștiința poporului, locul de exponent credincios al intereselor și năzuințelor lui vitale, de cîrmaci sigur pe drumul progresului și civilizației socialiste.

Datoriți deplinei concordanțe care există între vorbele și faptele partidului, masele populare văd în politica acestuia propria lor politică, programul realist al viitorului lor luminos. Spre partid, spre organizațiile sale se îndreaptă cei mai devotați filii ai poporului, luptători consecvenți și înflăcărați pentru înflorirea patriei, pentru înfăptuirea idealurilor nobile ale socializmului și comunismului. Dînd expresie acestei realități, noua Constituție subliniază că „cetățenii cei mai înalți și mai conștienți din rîndurile muncitorilor, țărănilor, intelectualiilor și ale celorlalte categorii de oameni ai muncii se unesc în Partidul Comunist Român, cea mai înaltă formă de organizare a clasei muncitoare, detașamentul ei de avangardă”.

Comuniștii duc în mase lîna partidului și, prin munca lor neobosită, constituie pentru mase un exemplu însușit. Competența crescîndă a organizației regionale în îndrumarea întregii activități economice și social-culturale, capacitatea ei sporită în mobilizarea tuturor oamenilor muncii în realizările însemnate, pe care regiunea noastră le-a obținut în dezvoltarea producției industriale și agricole, în ridicarea nivelului de cultură al populației, în formarea omului nou.

Oamenii muncii din regiunea noastră sînt strîns uniți în jurul Partidului Comunist Român, convinși fiind, printr-o îndelungată experiență, că acesta nu cunoaște cauză mai scumpă decît fericirea și bunăstarea poporului.

În vremurile grele ale regimului burghezo-mosierest, diviziile petșiste ploieșteni, înfrîntînd prigona, eroarea și gloantele, au stat în primă rînduri ale luptei, conduse de partidul comunistilor, împotriva exploatații și asupririi. La chemarea partidului, în august 1944, muncitorii ploieșteni au luptat vitejește pentru victoria Insurecției armate, care a marcat începutul revoluției populare în țara noastră. Cu abnegație și entuziasm, oamenii muncii din regiunea noastră și-au alăturat eforturile lor uriașului efort constructiv al întregului popor pentru clădirea României Socialiste de azi, a cărei minunată înflăcărare este înscrisă cu litere de aur în noua Constituție a țării.

Partidul a crescut oameni de nădeide, l-a format, l-a călăuzit, a sădit adevăr în conștiința lor hotărîrea neabătută de a-și dăruia întreaga precie și putere de muncă pronașirii patriei noastre socialiste. Pe acești oameni îi înfrînge preluțind, pe șantier, în marile combinate, în orașele și satele țării. Ei sînt auzorii profundului prefațic înnoitoare săvîșite în anul socializmului.

E adevărat, tovarăș, generația noastră a trecut prin mari încercări, a trebuit să facă față multor greutăți, să fie la

înălțimea sarcinilor istorice pe care poporul român, condus de partidul său comunist, și-a asumat-o: făurirea societății socialiste. Tocmai de aceea, astăzi, cînd rostim cuvintele, simplu formulate în primul articol al legii fundamentale a țării, „România este Republica Socialistă”, ne stăpînesc sentimentul puternic al bucuriei de a contribui, alături de întregul popor român, la întărirea și pînțarea acestui măreț eveniment din istoria țării. Există în această împlinire proprie

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ȘTEFAN TRIPȘA

Actuala sesiune a Marii Adunări Naționale constituie un eveniment de o însemnătate deosebită în viața poporului nostru. Aici va fi dezbătută și aprobată noua Constituție a Republicii Socialiste Române, care consfințește marile cuceriri ale poporului în lupta sa, condusă de partidul comunist, pe drumul desăvîșirii construcției socialiste, pe drumul înfloririi continue a economiei și culturii.

Sesiunea Marii Adunări Naționale are loc într-un moment cînd întregul nostru popor a pornit la muncă, însușit de istoricele documente adoptate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român — dornic de a da viață mărețului program al cincinalului ce va ridica patria noastră socialistă pe noi culmi ale progresului, bunăstării și fericirii, ea are loc în pragul celei de-a 21-a aniversări ale eliberării țării, zilei noi de a face bilanțul drumului victorios, străbătut de harnicul nostru popor, liber și stăpîn pe soarta sa.

Proiectul noii Constituții nu exprimă dorințe, el exprimă realități. În tot ce s-a creat și înălțat în patria noastră: uzine, fabrici, mari combinate, orașe, viața nouă, cultura de azi — care au schimbat radical imaginea de altădată a țării — au drept scop fundamental asigurarea unor condiții de muncă și viață tot mai bune cetățenilor Republicii Socialiste Române.

Hunedoara de astăzi nu este decît un exemplu între multe altele. Numai combinatul nostru produce de nouă ori mai mult oțel decît se producea în întreaga țară în anul 1938. Aceasta uriasă creștere s-a putut obține datorită politicii de industrializare socialistă, promovată cu consecvență de către partidul nostru și care, la Hunedoara, se simte la fiecare pas.

Însușit de mărețele obiective ale politicii partidului, pătrunși de un înalt patriotism, siderurgistii Hunedoarei au produs în șapte luni din acest an peste prevederile planului 4.000 tone coals, mai mult de 4.000 tone fontă, peste 22.700 tone oțel, aproape 8.000 tone laminate finite, au asimilat numeroase mărci de oțeluri cu caracteristici superioare și au realizat în prima jumătate a anului peste 44 milioane lei economii la prețul de cost.

Dar Hunedoara nu este numai un centru siderurgic puternic dezvoltat, ci și un oraș nou. În anii șesenalului, oamenii de aici au primit în folosință peste 5.000 de apartamente confortabile, spații comerciale, cluburi, școli. Numărul elevilor care învață în școlile Hunedoarei de azi este aproape de două ori mai mare decît întreaga populație a localității din anul 1938.

Nu mai la școala muncii, acolo, în dogoarea cupatoarelor, în focul luptei pentru plămîdirea metalului au învățat și au crescut în ultimii cinci ani mai bine de 8.000 de muncitori și tehnicieni, oameni cu o înaltă măiestrie profesională, care știu să minuiască și stăpînesc cu siguranță agregatele moderne cu care lucrează. Numărul celor care au frecventat în acest an diferite cursuri de ridicare a calificării, de

noastră împlinire, rațiunea vieții și muncii noastre, încununarea strădaniilor și aspirațiilor poporului.

Sînt fericit că pot exprima aici deplinul meu acord și al tuturor oamenilor muncii de pe meleagurile ploieștene cu prevederile noii Constituții și neclintita noastră hotărîre de a contribui, alături de întregul popor român, la întărirea și continuarea înfloririi a scumpei noastre patrii — Republica Socialistă Române.

specializare este aproape egal cu numărul salariatilor combinatului.

La Hunedoara statul nostru a alocat sume însemnate pentru dezvoltarea ocrotirii sănătății populației: au fost luate importante măsuri pentru îmbunătățirea protecției și securității muncii. Numai într-un singur an fondurile alocate în acest scop se ridică la impresionantă cifră de 12 milioane lei. Cheltuielile social-culturale, care în anul 1965 au atins în orașul Hunedoara 40 milioane lei, aduc în continuare un aport însemnat la ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii.

Astăzi, munca, indiferent de natura ei, este situată la loc de cinste. Jertfele aduse de clasa muncitoare, de cei mai buni filii ai săi pentru dreptul la muncă și o viață demnă, n-au rămas zadarnice. Dreptul la muncă a devenit de mult o realitate de care se bucură toți cetățenii patriei. El este consfințit în legea fundamentală a țării.

Cîtă grijă, ce profund umanism exprimă articolul 18, ca, de altfel, întregul proiect al Constituției noastre! Și ce profundă deosebire față de situația din România veche, unde nu numai că nu exista dreptul la muncă, dar oamenii aveau parte de soma, trăiau cu nesiguranța zilei de mîine, lucrau în condiții inumane. Omul muncii nu era considerat om, demnitățile și personalitatea lui erau călcate în picioare.

În România socialistă dreptul la muncă nu este o simplă prevedere a Constituției, el este asigurat în fapt prin condițiile materiale create ca urmare a politicii înțelepte a partidului, de dezvoltare continuă a forțelor de producție.

Munca, ridicată azi la rang de cinste și onoare, este răsplătită în statul nostru și prin alte titluri, prin ordine și medalii care constituie un puternic imbold în activitate. Astăzi, pe piepturile a zeci de mii de oameni ai muncii strălucesc distincții, semn al prețurii muncii lor pline de abnegație și eroism. Iată încă o expresie a înălțimii la care e ridicată munca a griji cu care partidul nostru comunist, guvernul țării, o poartă celor ce muncesc în țară.

În patria noastră liberă, în care tuturor celor ce muncesc aparține ațit puterea, cît și tot ceen ce se făurește cu brațele și cu mintea, respectarea Constituției și a legilor țării, apărarea proprietății socialiste și alte îndatoriri prevăzute în proiectul pe care îl dezbaterăm sînt pentru fiecare adevărate porunci ale inimii. Dacă le numim toți îndatoriri, ele sînt, ca și munca, îndatoriri de onoare.

Asigur sesiunea Marii Adunări Naționale, conducerea partidului și statului că formalistii, oțelarii și laminatorii toți siderurgistii Hunedoarei vor lupta cu toată hotărîrea pentru a îndeplini întocmai sarcinile ce le revin pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Exprimînd gîndurile și năzuințele oamenilor muncii din regiunea Hunedoara, îmi voi da cu deplină încredere votul noii Constituții a Republicii Socialiste Române.

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ALEXANDRU VOITOVICI

Acum mai bine de 300 de ani, în tiparitele de la Tirgoviste ale lui Matei Vodă Basarab, vedea lumina zilei pravila denumită „Îndreptarea legii” în care era cuprinsă și „Cartea românească de învățătură” a moldovenescă laică întocmită cu cîțiva ani mai înainte, la Iași, în vremea lui Vasile Vodă Lupu. De aceea „Îndreptarea legii”. În limitele poeziei sociale ca prima manifestare a unității juridice a țării, „Îndreptarea legii” era o

culegere de norme canonice și mirene, în cea mai mare parte bizantine, dar cu toate acestea întocmitorii au făcut localizarea unor texte, au dat exemple de fapte petrecute în București a celor vremi, vorbeau despre românii în accepțiunea de clasă socială. Mai mult nu se putea pretinde întocmitorilor pravilei. Dar nici acest început n-a fost conștient. De-a lungul veacurilor toate legiurile, inclusiv cele cuprinzînd norme cu caracter constituțional, erau traducerii după le-

giului străine și nu se deosebeau de modelele lor decît ațit cînd se dorea o accentuare și mai mare a dispozițiilor favorabile claselor exploatare.

Această realitate istorică este îndeobște cunoscută și cred că salutăm unanim al țării față de noua Constituție, cînd de judecată a tuturor tribunalelor, instanțele supreme li revine îndatorirea de a contribui mereu mai activ la statornicirea unei practici judecătorești unitare și la perfecționarea continuă a activității de judecată. Constituția înseamnă garanția dreptului de apărare în tot cursul procesului, care este de natură a ușura stabilirea adevărului.

Activitatea de judecată cît și exercitarea, de către Procuratura Republicii, a supravegherii respectării legilor de către toate organele de stat, de către funcționarii și cetățenii, reprezintă forme consecvente de apărare a orînduirii noastre, a proprietății socialiste, a drepturilor persoanelor. În același timp, dispozițiile precise și complete privitoare la inviolabilitatea persoanei trebuie să stea în permanență atenție a tuturor organelor care desfășoară activitate judiciară.

Principiul constituțional al independenței judecătorești cere din partea acestuia exercitarea activă a atribuțiilor spre a cunoaște temeinic problemele de viață și toate împrejurările cazurilor ce trebuie să le rezolve. În principiu independenței este implicat cu prisosință și îndatorirea judecătorești de a avea activitatea pe conștiința sa juridică socialistă și, în consecință, să aplice legea în cea mai perfectă concordanță cu prevederile Constituției.

Dezvoltarea impetuoasă a societății noastre determină o preferență calitativă a comportamentului cetățenilor noștri față de lege. Beneficiind de toate înfăptuirile regimului nostru, de ordin economic, social, cultural, omul societății socialiste își ridică conștiința socială — care cuprinde și conștiința juridică — în măsură din ce în ce mai mare, din ce în ce mai cuprinzătoare. După ce a arătat că procentul de înfrățiri „grave” a scăzut, masiv, vorbitorul a spus că aceasta este determinată în primul rând de factorii economici, de creșterea bunăstării întregului nostru popor. Cu toate acestea, în combaterea fenomenului încălțării de lege este necesar să se exercite, în măsură din ce în ce mai mare, toate formele ce pot duce la ridicarea nivelului conștiinței juridice a tuturor cetățenilor, astfel încît convingerea — metodă principală de conducere în statul socialist — să-și lărgască neconștient sfera de acțiune. Este o îndatorire de ordin general, exprimată atît în Constituție, cît și prin documentele Congresului, și prin care noi ne atrage atenția și respectarea din convingerea a ordinii de drept, cît și înfăptuirea nestîrbite și apărarea legalității socialiste reprezintă o condiție de seamă a înfăptuirii democrației noastre socialiste.

Ca urmare a adoptării noii Constituții va fi necesar ca unele acte normative să fie adaptate noilor dispoziții fundamentale. În legătură cu aceasta, voi aminti cele ce spunem altădată cu mulți ani în urmă, marelui nostru jurist progresist Ion Tanoviceanu: „Legiuitorul trebuie să aibă în vedere învătătura istorică, cunoașterea realităților naționale; să studieze istoria trecutului țării pentru ca să facă o legiuire națională; să nu uite că nu face legi universale, ci legi pentru români”.

Aceste cerințe sînt valabile atît pentru activitatea de elaborare, cît și pentru aplicarea în practică a dispozițiilor legale.

Ca președinte al Tribunalului Suprem, vă rog să-mi îngăduiți să vă transmit din partea membrilor celei mai înalte instanțe judecătorești a țării, aleși de M.A.N., hotărîrea noastră de a ne îndeplini atribuțiile cît mai bine, cu un tot mai sporit simț de răspundere, spre a contribui astfel și noi la înfăptuirea mărețului program ce stă în fața întregului nostru popor.

Votez cu toată însuflețirea Constituția Republicii Socialiste Române!

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ION NEGOIȚĂ

Am venit la sesiunea Marii Adunări Naționale pătuns de emoția marii bucurii a acestui moment istoric pe care îl trăim cu toții: Sfatul Țării s-a adunat ca să aprobe Legea Fundamentală a patriei noastre socialiste. Am ascultat cu deosebită atenție raportul prezentat de tovarășul Nicolae

mai corectă a legilor, astfel încît să dăm soluții tot mai bine chibzuite.

Tribunalul Suprem, organ ales de Marea Adunare Națională, în fața căreia răspunde pentru activitatea sa, exercită, conform Constituției, cît și a judecătorești, cît și de judecată a tuturor tribunalelor, instanțele supreme li revine îndatorirea de a contribui mereu mai activ la statornicirea unei practici judecătorești unitare și la perfecționarea continuă a activității de judecată. Constituția înseamnă garanția dreptului de apărare în tot cursul procesului, care este de natură a ușura stabilirea adevărului.

Activitatea de judecată cît și exercitarea, de către Procuratura Republicii, a supravegherii respectării legilor de către toate organele de stat, de către funcționarii și cetățenii, reprezintă forme consecvente de apărare a orînduirii noastre, a proprietății socialiste, a drepturilor persoanelor. În același timp, dispozițiile precise și complete privitoare la inviolabilitatea persoanei trebuie să stea în permanență atenție a tuturor organelor care desfășoară activitate judiciară.

Principiul constituțional al independenței judecătorești cere din partea acestuia exercitarea activă a atribuțiilor spre a cunoaște temeinic problemele de viață și toate împrejurările cazurilor ce trebuie să le rezolve. În principiu independenței este implicat cu prisosință și îndatorirea judecătorești de a avea activitatea pe conștiința sa juridică socialistă și, în consecință, să aplice legea în cea mai perfectă concordanță cu prevederile Constituției.

Dezvoltarea impetuoasă a societății noastre determină o preferență calitativă a comportamentului cetățenilor noștri față de lege. Beneficiind de toate înfăptuirile regimului nostru, de ordin economic, social, cultural, omul societății socialiste își ridică conștiința socială — care cuprinde și conștiința juridică — în măsură din ce în ce mai mare, din ce în ce mai cuprinzătoare. După ce a arătat că procentul de înfrățiri „grave” a scăzut, masiv, vorbitorul a spus că aceasta este determinată în primul rând de factorii economici, de creșterea bunăstării întregului nostru popor. Cu toate acestea, în combaterea fenomenului încălțării de lege este necesar să se exercite, în măsură din ce în ce mai mare, toate formele ce pot duce la ridicarea nivelului conștiinței juridice a tuturor cetățenilor, astfel încît convingerea — metodă principală de conducere în statul socialist — să-și lărgască neconștient sfera de acțiune. Este o îndatorire de ordin general, exprimată atît în Constituție, cît și prin documentele Congresului, și prin care noi ne atrage atenția și respectarea din convingerea a ordinii de drept, cît și înfăptuirea nestîrbite și apărarea legalității socialiste reprezintă o condiție de seamă a înfăptuirii democrației noastre socialiste.

Ca urmare a adoptării noii Constituții va fi necesar ca unele acte normative să fie adaptate noilor dispoziții fundamentale. În legătură cu aceasta, voi aminti cele ce spunem altădată cu mulți ani în urmă, marelui nostru jurist progresist Ion Tanoviceanu: „Legiuitorul trebuie să aibă în vedere învătătura istorică, cunoașterea realităților naționale; să studieze istoria trecutului țării pentru ca să facă o legiuire națională; să nu uite că nu face legi universale, ci legi pentru români”.

Aceste cerințe sînt valabile atît pentru activitatea de elaborare, cît și pentru aplicarea în practică a dispozițiilor legale.

Ca președinte al Tribunalului Suprem, vă rog să-mi îngăduiți să vă transmit din partea membrilor celei mai înalte instanțe judecătorești a țării, aleși de M.A.N., hotărîrea noastră de a ne îndeplini atribuțiile cît mai bine, cu un tot mai sporit simț de răspundere, spre a contribui astfel și noi la înfăptuirea mărețului program ce stă în fața întregului nostru popor.

Votez cu toată însuflețirea Constituția Republicii Socialiste Române!

(Continuare în pag. a V-a)

Discuția generală asupra proiectului Constituției Republicii Socialiste România

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ION NEGOIȚĂ

(Urmare din pag. a IV-a)

„România este Republica Socialistă”. Sint patru cuvinte cu care începe articolul întâi din Constituția Republicii Socialiste România, cuvinte care cuprind în ele tot drumul de muncă și luptă străbătut de poporul nostru, având în fruntea sa eroicul partid comunist.

Sint cuvinte ce umplu de mândrie inimile milioanele de oameni ai muncii de la orașe și sate, care prin lupta, munca, talentul, energia, abnegația și hotărârea lor nestrămutată au dat viață, în decursul anilor, planurilor partidului, ridicând la înălțimea sa pe culmile luminoase ale socializmului.

Da, avem de ce să fim mândri! Și sintem mândri, pentru că prin lupta și munca poporului nostru am înfăptuit visul celor mai buni fii ai săi care, jertfindu-și viața, trăiau cu ultimul lor gînd clipa mărtașă pe care o trăim noi astăzi.

Și drept este că în marea lege a țării s-a scris: „În Republica Socialistă România, forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român”. Milioanele de cetățeni ai patriei noastre libere, cu dragoste și recunoștință subscriu din adîncul inimii lor acest drept cucerit, drept pe care îl am încredințat noi, toți, celui care decenii de-a rîndul a stat ca o stîncă de granit în calea tuturor furțiilor, celui care — trup din trupul, și singe din singele poporului nostru — a fost mereu în avangarda luptei noastre, luminîndu-ne drumul cu poartă sa înțeleaptă, cu îndemnul său însușitor, cu exemplul său strălucit al faptelor sale — Partidul Comunist Român.

Cu partidul nostru în frunte am învins; cu el am străbătut și furtunii și vreme bună; cu el în frunte ne-am dus faima poporului nostru harnic departe, peste mări și țări, și numai cu el — înțeleg, încercat și devotat conducător — vom pași înainte, pe drumul comunizmului!

Fiecare cuvînt înscris în marea lege a patriei noastre socialiste consfințește o înfăptuire, o realitate, o victorie cucerită. Fiecare cuvînt îl simțim izvorit din ființa noastră, din inima și din mintea noastră, pentru că fiecare cuvînt își are acoperirea în aurul faptelor noastre, al realizărilor noastre.

Și fiecare din fiilii acestui pămînt românesc — fie el albit de promotorii anilor sau tinăr, gata să-și ia zborul îndrăzneț și sigur în viitor — fără deosebire de naționalitate, rasă, sex sau religie, în egală măsură, își găsește exprimate în marea lege a patriei socialiste drepturile sale; dreptul la muncă, dreptul la odihnă, dreptul la sănătate, dreptul la o bătrînețe liniștită, dreptul la demnitate — adică dreptul de a se numi cu adevărat OM! Sint realități pe care le trăim, sint lucruri intrate în obișnuița zilelor noastre, înscris în capitolul cuceririlor, al împlinirilor.

Eu sint rîdind din rîndul țărănilor. Oamenii n-au ales președintele cooperativelor agricole de producție „11 Iunie” din comuna Pechea, regiunea Galați — una din primele unități agricole socialiste care au luat ființă în țară — 16 ani în urmă.

As vrea să arăt, pe scurt, ce a însemnat pentru oamenii satului nostru calea socializmului, pe care ei au pornit, urmînd cu încredere și hotărîre cuvîntul partidului comunistilor.

În trecut, oamenii din satul nostru, fie că trădeau pe sulele de petice de pămînt despărțite de haturi și mărăcișuri, fie că stropeau din belșug cu sudoarea lor pămînturile celor 17 moșieri care le segeau vlagă, abia își înnoadau de pe o zi pe alta un trai chinuit, apăsați de nevoi și greutate. De pe peticele de

pămînt răzește, țărăniile noastre abia scoteau, în anii buni, recolta de 600-800 kg grâu și cel mult 1000 kg de porumb la hectar.

Astăzi, au dispărut haturile, au dispărut moșierii — li-pitorile satului — și oamenii noștri lucrează înfrății în muncă și belșug cele 4760 de hectare de pămînt ale cooperativei noastre agricole.

Pămîntul e tot același, dar roadele muncii noastre nici nu suferă asemănare cu trecutul. Anul acesta, de pildă, am avut semănate cu grâu 1240 de hectare și am recoltat cite 2817 kg grâu, în medie, de pe fiecare hectar.

Asta înseamnă că la noi în sat, socializmul a sporit de peste patru ori ordinea ogorurilor noastre. Iată de ce țărăniile au îmbrățișat calea socializmului. Agricultură este o îndeletnicire străveche; dar așa cum o facem noi acum, ea este o meserie nouă, pretențioasă. Și partidul ne-a învățat să vedem care-i deosebirea între una și cealaltă.

Țăranul nostru a învățat să prețuiască știința agriculturii. El știe azi prea bine valoarea tractorului, a semănătorii, combinor, a îngrășămintelor, a regulilor științifice de lucrare a pămîntului.

Fiește că rezultatele pe care le-am obținut sint rodul hărniciei oamenilor, dar și al ajutorului pe care ni l-a dat și ni-l dă statul socialist, în tractoare și mașini agricole, sămînță de mare productivitate, cadre de specialiști. Articolul 10 din proiectul de Constituție consfințește tocmai această realitate: „Cooperativele agricole de producție, formă socialistă de organizare a agriculturii, asigură condiții pentru cultivarea intensivă a pămîntului și aplicarea științei înaintate, contribuie, prin sporirea producției, la dezvoltarea economiei naționale, la ridicarea continuă a nivelului de viață al țărăniilor și al întregului popor. Statul sprijină cooperativele agricole de producție și ocrotește proprietatea lor”.

Socializmul a schimbat din temelii viața oamenilor. Cine a cunoscut comuna noastră înainte, comună de foști pămînturi pe moștile boieresti, cu majoritatea oamenilor lipsiți de știință de carte, cu case sărăcăcioase, cu 20 de circiurii și o singură școală de patru clase primare, poate să-și dea seama mai bine ce a însemnat pentru noi pasul hotărîtor pe care l-am făcut de la „al meu” la „al nostru”.

Astăzi, avem în comună o școală medie, patru școli elementare, un spital cu trei secții, dotat cu aparatură modernă și deservit de cadre de specialitate. Locul opaiului și al lămpii cu gaz l-au luat becul electric, comuna fiind complet electricificată.

Nu mai în ultimii trei ani s-au construit la noi peste 1000 de case noi, încăpătoare, frumoase, pe măsura traiului pe care-l duc oamenii. Înainte vreme, dac pleca cineva din comună se ducea să schimbe jugul moșierului cu cel al capitalizmului de la oraș. Azi, mulți din tinerii noștri pleacă la oraș dar cu alte rosturi: se duc să se facă ingineri, medici, profesori, tehnicieni, 14 ingineri, 2 medici, peste 50 profesori și sute de tehnicieni în întreprinderile industriale sau în agricultură s-au ridicat din satul nostru.

Iată ce reprezintă pentru noi socializmul și iată de ce, în deplină voință alegătorilor care m-au trimis aici, îmi voi da votul din toată inima pentru marea lege a patriei noastre socialiste!

Votînd-o, sint conștient că votez pentru viața noastră nouă, pentru viitorul nostru tot mai luminos, ale cărui perspective sigure, precise, le-a conturat cu atita înțelepciune recentul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Proiectul noii Constituții, care oglindește profundele

transformări petrecute în țara noastră ca urmare a construirii socializmului, ne înșușă, prin prevederile sale, sentimentul profund că pentru dezvoltarea noastră viitoare au fost create toate condițiile necesare.

Instrumentul principal, făcut în focul revoluției, al luptei și victoriilor noastre în ridicarea noii orînduirii a fost și este statul socialist. Am muncit, sub conducerea partidului, la întărirea și perfecționarea lui și constatăm cu satisfacție că proiectul noii legi fundamentale a țării îi rezervă locul corespunzător sarcinilor sporite care-i revin în desăvîșirea construcției socialiste.

Ca vechi lucrător în domeniul producției materiale, învățat de partid să privească cu ochi grijulii de gospodăria cea ce se întîmplă nu numai în întreprindere, ci și în întreaga ramură, ca și în întreaga organism de producție al țării, îmi dau seama că de greu a afirmat în cumpănă realizărilor noastre faptul, azi consemnat în proiectul noii Constituții, că statul socialist român „organizează, planifică și conduce economia națională”. Exercițiului și această funcție și aplicind politica profund științifică și realistă a partidului, statul nostru a imprimat economiei românești dinamismul, azi unanim recunoscut.

Întregul nostru popor a aprobat din toată inima hotărîrea celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român de a pune și pe viitor în centrul politicii partidului industrializarea țării, dezvoltarea cu precădere a industriei grele, în special a industriei constructoare de mașini. Concentrarea în miinile statului și organizării, planificării și conducerii economiei cheazășugite menținerea fermă a acesteia orientări, asigură utilizarea întregului potențial productiv al țării în interesul poporului.

O deosebită importanță are funcția economică a statului nostru socialist pentru înfăptuirea consecventă a politicii partidului de promovare a tehnicii noi. Știm cu toții că în domeniul tehnicii partidul și statul iau toate măsurile nu numai pentru ca să fim în pas cu prezentul, dar și pentru a construi țînd seama de tendințele actuale, de ceea ce va fi modern mîine.

Unul din cuvintele de ordine ale Directivelor pentru noul cincinal îl constituie expresivîndu-mi întreaga a-deziune față de prevederile proiectului pe care îl dezbaterem astăzi, voi vota din toată inima pentru transformarea lui în legea fundamentală a țării. Sint convins, tovarășii deputați, că actul pe care îl dezbaterem astăzi are o profundă semnificație istorică și că înaltul nostru for creează astăzi noi făgașuri pentru propășirea patriei.

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ZAHARIA STANCU

Sintem chemați aici să dezbaterem și să votăm proiectul unei noi Constituții. Dezbaterînd și votînd acest proiect, noi consfințim de fapt o realitate: munca revoluționară creatoare a poporului nostru, sub conducerea comunistilor. Noi știm că ceea ce afirmă cele peste 100 de articole ale proiectului de Constituție este adevărat, este un fapt obiectiv. Sintem reprezentanți ai tuturor regiunilor țării, trăim în legătură strînsă cu oamenii care ne-au ales și prin problemele, frămîntările, viața și înfăptuirile întregului nostru popor. Așadar, noi știm mai bine decît oricine că afirmațiile fiecărui articol al noii Constituții sint adevăr adevărat. România Socialistă impune Constituția pe care o vom vota ca pe o necesitate obiectivă a concordanței, a armoniei depline a legii cu realitatea. Această realitate este minunată, este pentru noi un argument de mîndrie și încredere istorică și patriotică de cea mai înaltă forță. În țara noastră se muncеște, se produce și se trăiește socialist, — aceasta o știe astăzi lumea întreagă.

În continuare, vorbitorul a spus: România este astăzi o țară suverană și independentă, prezența și acțiunea ei pe plan internațional sint dictate atît de interesele ei, cît și de spiritul profund și dinamic al unei pasnice colaborări cu alte țări. De cînd este stăpîn în casa lui, poporul român a cîștigat stima lumii întregi și chiar pe a celor oameni care l-au fi dorit mai departe, fără termen, iobag al capitalismu-

linderea mecanizării și automatizării. La înfăptuirea lui își aduce din plin contribuția și țînăra dar viguroasă noastră industrie constructoare de mașini și este foarte semnificativ că, în cadrul ei, industria electrotehnică și cu noaște un ritm ridicat de peste 16 la sută. Alături de întreprinderea în care lucrez — Automatica — creată în 1961, o serie de alte uzine, ca „Electroaparataj”, „Electrotehnica”, „Electromagnetica”, un institut special de proiectări, o întreprindere de montaj specializat au pășit pe acest drum nou și deloc ușor. Dar am învățat și conștinăm să învățăm și ne vom face munca din ce în ce mai bine. Astăzi, în bilanțul întreprinderii se află peste 18000 de panouri pentru acționarea și automatizarea diverselor mașini și procese industriale. Cu echipamente livrate de noi sint dotate termostercentralele Grozăvești, Craiova, București-Sud și altele, hidrocentralele de pe Egiștea, de la Bacău, funcționează mii și mii de mașini-unelte din fabrici și uzine aflate în toate colțurile țării. Întreprinderea noastră a realizat importante lucrări de automatizare pentru numeroase mari întreprinderi din țară. Aproximativ 30 la sută din întreaga producție a panourilor de mașini-unelte pe care le fabricăm anul acesta sint destinate exportului.

Ca și celelalte întreprinderi, în eforturile noastre de îmbunătățire continuă a calității producției, de sporire a eficienței activității vom găsi noi puncte de sprijin și noi condiții favorabile, ca urmare a aplicării măsurilor preconizate la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român în ceea ce privește îmbunătățirea planificării, lărgirea competenței conducerilor întreprinderilor, perfecționarea conducerii din partea organelor centrale. De o înestimabilă rodnicie este intensificarea utilizării tuturor formelor și metodelor care permit ca deciziile luate în cadrul întreprinderii să fie rodul gândirii colective.

Exprimîndu-mi întreaga a-deziune față de prevederile proiectului pe care îl dezbaterem astăzi, voi vota din toată inima pentru transformarea lui în legea fundamentală a țării. Sint convins, tovarășii deputați, că actul pe care îl dezbaterem astăzi are o profundă semnificație istorică și că înaltul nostru for creează astăzi noi făgașuri pentru propășirea patriei.

Exprimîndu-mi întreaga a-deziune față de prevederile proiectului pe care îl dezbaterem astăzi, voi vota din toată inima pentru transformarea lui în legea fundamentală a țării. Sint convins, tovarășii deputați, că actul pe care îl dezbaterem astăzi are o profundă semnificație istorică și că înaltul nostru for creează astăzi noi făgașuri pentru propășirea patriei.

noi semnăm aci cel mai solemn certificat doveditor al înfăptuirii lor, și al trăinicieii acestei înfăpturii. Constituția ce se va vota în această sesiune este nu numai o constatare, ci și un angajament. Este constatarea realităților obiective, create prin lupta și strădania poporului nostru sub conducerea Partidului Comunist Român, și este angajamentul conștiinței, al vieții noastre morale. Ceea ce este scris în Constituție am vrut să fie așa și vrem să fie așa și nu altfel. „Stat al oamenilor muncii de la orașe și sate” — am vrut și vrem. „Întreaga țară în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa” — am vrut-o și o vrem. „Puterea poporului se întemeiază pe alianța muncitorească-țărănească” — am vrut aceasta și o vrem. „În Republica Socialistă România, forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român” — am vrut aceasta și o vrem. Tot ceea ce s-a scris în Constituție am vrut și vrem, și nimic nu mai poate sta astăzi în calea voinței noastre, care este voința unui popor „liber și stăpîn pe soarta sa”.

Dați-mi voie să vă mai dau un exemplu: cel al articolului 13, al cărui prim alineat arată că „În Republica Socialistă România întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orînduirii și înflorirea națiunii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane”.

Nu mai o constituție socialistă, numai o constituție izvoită din mărul, din clocoțitorul, din generosul ideal comunist, putea să formuleze atît de simplu și atît de frumos, un astfel de scop al statului: libertatea și demnitatea omului, afirmarea multilaterală a personalității umane. Din păcate, mai există în lume multe constituții burgheze. În toate, scopul statului este de a fi paznic al ordinii burgheze, al exploatare și al supraviețuirii de clasă. Republica noastră socialistă este un stat al cărui scop suprem este bunăstarea Omului, a Omului care muncеște, care iubeste, se frămîntă, caută, visează, a Omului care creează.

Aceasta înseamnă, pentru om, pentru cetățean, o mare bogăție de drepturi, cum nici o constituție și nici un stat burghez nu i le pot oferi. Dar ar fi incomplet dac nu ne-am pătrunde în chip foarte adînc de ideea că, la rîndul ei, această plenitudine de drepturi implică un ascuțit simț al datoriei, fără de care, de altfel, nici nu-si va putea da roadele. Fiecare cetățean al statului nostru — a spus vorbitorul — trebuie să-și înalte conștiința sa pe o nouă treaptă a devotamentului, a dragostei, a credinței față de patrie și a credinței față de partid, prin hotărîrea și angajamentul de a munci mai bine, de a face noi eforturi, de a nu precepuți nici o strădanie și nici un sacrificiu în slujba poporului și a societății noastre socialiste. Aici trebuie să mă refer la calitatea mea profesională de scriitor, de membru al frontului literar și artistic — unul dintre aceia care cu atita mîndrie s-au auzit numiți de către tovarășul secretar general al C.C. al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, în raportul ținut în fața Congresului al IX-lea „participanți activi la opera de construire a socializmului”. În statul socialist, în societatea socialistă, rolul literaturii va fi încă și mai important decît pînă acum. Literatura joacă un rol uriaș în formarea și dezvoltarea omului — înainte cu

multe de a merge la școală, de a învăța alfabetul și tabla înmulțirii, orice copil știe o multime de basme, de poezii și de cîntece, are o conștiință modificată și îmbogățită prin literatură. Literatura e prezentă în abecedar, ea este prezentă în cartea de citire, literatura îl însoțește și îl înconjoară pe om din toate părțile. Permiteți-mi să cred că o viață fără literatură e astăzi atît de neconceput ca și o viață fără căl ferate sau fără electricitate, fără radio etc. Într-o țară care a îndeplinit uriașă operă de lichidare a analfabetizmului, uriașă operă de culturalizare a maselor, într-o țară care tipărește zeci de milioane de cărți, de ziare, de reviste, se poate afirma, fără metaforă, fără exagerare, că cine trăiește citește literatură.

Dacă literatura a intrat în însuși conținutul vieții, nu e deloc greu de înțeles cît de mare este răspunderea, cît de grea este sarcina aceluia care produce literatură. Omul socializmului trebuie să aibă o concepție înaintată despre lume, o viziune și o înțelegere profundă, generoasă și complexă despre viață, despre societate, despre misiunea sa pe pămînt. Întreaga noastră viață e modelată a conștiinței omenești, întreaga noastră viață în socialism trebuie să fie un proces uriaș de formare a unei conștiințe noi. În acest proces, literatura este, prin însăși natura și scopul ei, mai aproape de nucleul fierbinte, creator al conștiinței. Literatura nu produce oțel, dar ea poate oțeli sufletul oțelului. Literatura nu produce mașini și nu înalță schele, dar literatura poate perfecționa mașinaria sufletăscă și înalță schelela visurilor îndrăznețe. Literatura nu aplică tratamente și nu ea poate mîdina sufletele triste, poate încuraja și hieciul energiei sovietice, poate arăta drumul drept și poate arinde un far care orientează și cheamă în furtună Epoca socializmului așteaptă, deci, de la scriitor o operă pătrunsă de mari idealuri, de un puternic suflu de patriotism, de umanism, de energie creatoare — a spus vorbitorul. Ea nu va putea izvorî decît din și mai adîncul de gînd al scriitorilor de a fi alături și una cu poporul, alături și una cu problemele lui, cu frămîntările lui, cu aspirările lui. Cuvîntul și învătura partidului trebuie să fie călăuză lor permanentă și trebuie să fie înțelese și urmate de scriitorii, într-un spirit de sporită fervoare creatoare, într-un spirit de sporită și mereu adîncită cunoaștere a actualității, a chipului atît de complex, atît de bogat în trăsături luminoase al omului zilelor noastre, al muncitorului, țărăniului și intelectualului contemporan, care prin forța lor unită înaltă patria socialistă pe culmi din ce în ce mai înalte.

Fiecare membru al frontului nostru literar e conștient de importanța sarcinilor care îi stau în față, dar e, în același timp, cuprins de un nestăvilît entuziasm de a fi chemat să participe la împlinirea lor! Ca scriitor, exprim în fața dumneavoastră angajamentul meu personal și al celorlalți colegi ai mei, muncitorilor și conștințului, de a nu precepuți nici un efort pentru a crea opere literare demne de marea epocă a socializmului.

Voi încheia declarînd, în calitate de cetățean, de deputat, de comunist și de om, că sint mîndru și fericit de a fi participant la această sedință istorică și că votez din toată inima, cu toată convingerea, Constituția Republicii Socialiste România!

CUVÎNTUL DEPUTATULUI LUDOVIC TAKACS

Sintem încă sub puternica impresie a celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru. Retrăim acele zile înălțătoare în care — afirmîndu-se cu o deosebită vigoare ca forță conducătoare în societate — Partidul Comunist Român a făcut bilanțul drumului parcurs de poporul român în construirea vieții noi, socialiste și a consacrat în documente de importanță istorică un grandios program de acțiuni viitoare, a deschis perspectiva luminoasă a unei noi etape istorice, chemată să ridice patria noastră pe noi trepte ale civilizației, să

o apropie de societatea comunistă.

Marile cuceriri ale poporului nostru în construcția socialistă, obiectivele însușitoare incluse în Directivele și în Rezoluția Congresului au pus la ordinea zilei necesitatea elaborării unei noi Constituții, care să consfințească aceste cuceriri și totodată să ofere o bază juridică solidă activității statului socialist pentru îndeplinirea sarcinilor sale sporite în condițiile actuale ale dezvoltării. Cuprînzînd principii generale și norme fundamentale îndrumătoare pentru toate sec-

toarele vieții sociale, proiectul de Constituție supus dezbaterii noastre reflectă în capitolele sale dinamica societății românești, structura economiei, organizarea statului, drepturile și îndatoririle cetățenilor. Parcurînd articolele sale, dobîndim nu numai un tablou sintetic al prezentului fericit, dar ni se înfățișează în toată înălțătoarea sa strălucire viitorul, ceea ce care documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român cheamă întregul nostru popor.

Dați-mi, vă rog, voie să pri-vesc acest mare tablou al României de astăzi și de mîine din unghiul special al preocupărilor mele și să încerc o scurtă caracterizare și apreciere a proiectului de Constituție din punctul de vedere al juristului.

Dacă scriitorii — așa cum s-a exprimat la Congres președintele Uniunii Scriitorilor — doresc să mobilize casa poporului cu noi biblioteci, juristii socialiști își propun să-și aducă contribuția lor la înfăptuirea și perfecționarea aparatului de stat socialist, la perfecționarea continuă a activității de stat — sarcină de seamă trasată în documentele Congresului. Dacă muncitorul și inginerul sint atrași în mod deosebit de peisajul industrial al țării, iar agricultorul dorește să vadă holoie cît mai rodnice, juristul socialist dorește un aparat de stat care să fie cu totul la înălțimea sarcinilor pe care funcțiile statului socialist le reclamă. Proiectul de Constituție, transformat prin votul nostru în lege fundamentală, va constitui baza juridică a activității de stat pe o perioadă îndelungată, va sta la temelia unei legislații moderne, la nivelul noilor sarcini, al atribuțiilor sporite ale statului socialist român.

Dacă este două constituții anterioare și legislația construită pe baza acestora au corespuns perioadei de trecere de la capitalism la socialism — perioadă caracterizată printr-o deosebită mobilitate și diversitate a formelor și metodelor reclamate de construirea noii societăți — noua Constituție vine să asigure bunul mers al activității de stat în condițiile desăvîșirii construcției socialiste, condiții în care, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, crește și mai mult rolul statului, sporesc considerabil atribuțiile sale în organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale, corespunzător intereselor propășirii țării și bunăstării întregului popor.

Atribuțiile sporite ale statului sint o consecință firescă a faptului că în țara noastră socialismul a învins definitiv în toate domeniile economice. Avem astăzi o țară cu o economie socialistă unitară, în plină dezvoltare. Relațiile sociale au dobîndit un caracter socialist în toate sectoarele vieții de stat; ele au acum forme bine conturate, statornice. Aceste forme nu mai sint forme de trecere, de tranziție, ci forme în general stabile, care cer a fi întărite, consolidate, deoarece ele vor constitui baza socială a unei lungi perioade a dezvoltării viitoare. În aceste condiții de consolidare a orînduirii socialiste, o dată cu creșterea atribuțiilor statului, crește și rolul dreptului, al activității de legiferare, de întărire a relațiilor socialiste prin consacrarea lor juridică, pentru codificarea și reglementarea în amănunt, cu un cuvînt, pentru construirea unei legislații moderne, la nivelul cerințelor Republicii Socialiste România.

Consacrînd în textul său puterea de stat a poporului, poziția Partidului Comunist Român ca forță politică conducătoare a întregii societăți, definind structura economică a țării ca o economie socialistă, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, indicînd drept scop al întregii activități de stat „dezvoltarea orînduirii și înfloririi națiunii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane”, proiectul de Constituție cuprinde principii care determină pentru o întregă și lungă perioadă istorică dezvoltarea noastră socială. Totodată, Constituția stabilește structura organelor statului, stabilind un cadru organizatoric potrivit participării crescînde a maselor la conducerea statului, întărind și consolidarea caracterului obștesc, a activității organelor de stat la toate nivelele, pentru asigurarea reală a drepturilor și libertăților cetățenilor, pentru lăr-

girea continuă a democrației socialiste. Instituțiile juridice consacrate în proiectul de Constituție vor stimula o vastă activitate de codificare și legiferare în diferite ramuri ale dreptului, ridicînd legislația la nivelul cerințelor actuale și viitoare ale societății, lichidînd unele rămăniuri în urmă ce se resimt îndeosebi în relațiile interne ale cooperativei agricole de producție, în procedura organelor administrative, în materia arbitrajului de stat, în legislația învățămîntului. Iată că juristii teoreticieni și practicieni găsesc și ei un larg cîmp de activitate și își oferă cu entuziasm și fierbinte patriotism serviciile lor partidului, poporului.

Dați-mi voie, în încheiere, să fac unele constatări și aprecieri asupra proiectului de Constituție și dintr-un alt punct de vedere, al aceluia care a ținut să fie întodeuna un militant modest al înfrînării continue a unității poporului, peste deosebirile de naționalitate, al realizării depline a înfrînării poporului român cu naționalitățile conlocuitoare în cadrul statului român suveran, independent și unitar.

Rezolvarea problemei naționale, realizarea depline egalități în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, în toate domeniile vieții sociale este deja o cucerire a regimului nostru socialist. Așa cum s-a subliniat în Raportul Comitetului Central al Partidului la Congres, „unirea intelectualității și celorlalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, constituie factorul hotărîtor al marilor biruinți dobîndite de poporul nostru. Întărirea continuă a acestei unități reprezintă garanția sigură a mersului nostru victorios înainte pe drumul socializmului”.

Sublinierea acestei realități în documentele Congresului al IX-lea și cuprinderea principiilor respective între drepturile și libertățile constituționale reprezintă noi contribuții la adîncirea acestei unități. Principiul egalității în drepturi înscris în articolul 17 și dispozițiile prevăzute în articolele 22 și 102 cu privire la modalitățile de realizare a acestora — împreună cu celelalte drepturi fundamentale cetățenești înscrise în Constituție — constituie garanțiile libertății și demnității omului, ale dezvoltării și afirmării multilaterale a personalității umane, asigură creșterea activității creatoare a poporului, participarea lui intensă la toate domeniile vieții sociale. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „umăr la umăr, muncitorii, țărăni și intelectuali, indiferent de naționalitate, alcătuiesc astăzi marea familie a României socialiste”. Această identificare deplină a naționalităților conlocuitoare cu destinele poporului român, unitatea națiunii socialiste ce se dezvoltă pe teritoriul indivizibil și inalienabil al Republicii Socialiste România, se înscriu pe linia tradițiilor istorice ale poporului nostru și este rezultatul luptei consecvente a Partidului Comunist Român, care a cîștigat încrederea deplină a maselor largi ale naționalităților conlocuitoare, a lăsturate fără rezerve luptei poporului român pentru socialism.

Acum 18 ani, la 23 August a avut loc ratificarea de către adunarea deputaților — primul parlament democrat al României — a tratatului de pace, prin care a fost restabilită suveranitatea și integritatea teritorială a patriei noastre. Am avut atunci cîntecă să exprim deplină încredere a maselor populare maghiare din țară că unirea și alături de telurile generale ale luptei pentru socialism — și rezolvarea depline a problemei naționale. Aceasta este una din cuceririle istorice ale poporului.

Nu pot avea o mai mare satisfacție și bucurie sufletească decît să pot mulțumi azi de la aceeași tribună partidului român călăuzitor, poporului român biruitor în lupta pentru socialism, patriei mele, României socialiste, pentru politica consecventă în problema națională și să-mi iau angajamentul de a-și slui cu devotament pe drumul luminos al socializmului și comunizmului.

Cu aceste gînduri declar că votez cu nemărginită încredere proiectul de Constituție.

CUVÎNTUL DEPUTATULUI CORNEL MIHULECEA

Am ascultat cu deosebită atenție mîndrie și satisfacție Raportul cu privire la proiectul de Constituție al Republicii Socialiste România, care intruchipează cele mai arzătoare năzuințe de veacuri ale poporului, consfințește victo-

riile noastre istorice și marchează o nouă și importantă treaptă în dezvoltarea ascendentă a întregii societăți pe drumul progresului și al civilizației. Proiectul noii Constituții, care oglindește profundele

